

1. Melyek a magyarországi natúrparkok?

Az alábbi táblázatban láthatóak a magyarországi natúrparkok főbb adatai. Minden sorból hiányzik valamelyik adat. Keressétek meg ezeket és töltsétek ki a táblázatot!

Ssz	Natúrpark neve	Terület (ha)	Települések száma	Alapítás éve	Munkaszervezet
1.		35 838	17	2005	Pro Vértes Közalapítvány
2.	Írottkő Natúrpark		16	2006	Írottkő Natúrparkért Egyesület
3.	Pannontáj-Sokoró Natúrpark	62 670	29	2006	
4.	Cserhát Natúrpark	38 260	22		Cserhát Natúrpark Közhasznú Alapítvány
5.	Szatmár-Beregi Natúrpark	103 802		2010	Szabolcs-Szatmár-Beregi Természetvédelmi Közhasznú Alapítvány
6.	Hét Patak Gyöngye Natúrpark	10 177	8		Hét Patak Gyöngye Natúrpark Egyesület
7.		76 611	29	2013	Által-ér Vízyűjtő Helyreállítási és Fejlesztési Szövetség
8.	Koppányvölgy Natúrpark	16 421	10	2014	
9.	Körösök Völgye Natúrpark	207 247		2015	Körösök Völgye Natúrpark Egyesület
10.	Szigetköz Natúrpark	50 748	26		Szigetköz Natúrpark Egyesület
11.	Felső-Bácska-Homokhát Natúrpark		12	2018	Felső-Bácskai és Homokháti Értékmegőrző Natúrpark Egyesület
12.	Kapos-hegyháti Natúrpark	34 438	13	2018	
13.		26 503	14	2019	Kaposmérői Dobogó Egyesület
14.	Tápió Natúrpark	84 847	21	2019	
15.	Pilisi Sziklák Natúrpark	10 565		2019	Virágzó Kesztölc Egyesület
16.	Órjeg és szőlőhegyei Natúrpark	31292		2020	Órjeg és szőlőhegyei Natúrpark Egyesület

2. **Jelenleg 16, a természetvédelemért felelős miniszter által oklevéllel és címhasználati jogosítvánnyal kitüntetett natúrpark működik hazánkban.** Ismeritek Magyarország natúrparki tájait? Válaszoljatok a következő kérdésekre, a válasz minden esetben egy-egy natúrpark neve.

A válaszokban segít ez a kisfilm: https://www.youtube.com/watch?v=5_8TNIEJRGg&t=142s

1. Melyik natúrparknak képezi részét a Kőszegi Tájvédelmi Körzet?

.....

2. Melyik natúrparkhoz tartozik Tatabánya?

.....

3. Hol találkozhatunk palócokkal?

.....

4. Melyik natúrparknak van a legkevesebb települése?

.....

5. Melyik natúrparknak van a legtöbb települése?

.....

6. Melyik natúrpark területén íródott Kölcsey Ferenc Himnusza?

.....

7. Melyik natúrparkban található Európa egyik legidősebb emberlelete (Samu)?

.....

8. Melyik natúrpark területén elevenítették fel egy régi népi közösségi játék, a paprikázás hagyományát?

.....

9. Melyik natúrparkban van az egykori "Györszentmárton" nevű település, mely ma a Világörökség része?

.....

10. Melyik az a natúrpark, melynek jellegzetes étele az ecetes hal?

.....

11. Területéhez tartozik Európa legnagyobb pincefaluja.

.....

12. A legrégebbi magyar férfi szerzetesrend alapítása kötődik ennek a natúrparknak az egyik településéhez.

.....

13. A natúrpark "címerállata" Kincsem, minden idők legsikeresebb versenylova.

.....

14. Területén él egy igazi Hungarikum, aki a nevéhez kötődő lovasíjász módszer megalkotója és művelője.
Melyik ez a natúrpark?

.....

15. Ennek a natúrparknak jellegzetessége a Viviparus kurdensis nevű csigafaj.

.....

16. A térség népi hagyományaiban előkelő helyet foglal el a tanyavilág híres betyárja, Rózsa Sándor.
Melyik natúrparkban?

.....

17. A natúrpark szívügye, hogy bemutassa a hagyományos tanyasi élet sajátosságait, ennek érdekében tanösvényt is létesítettek.

.....

3. IGAZ vagy HAMIS?

A következő állítások magyarországi natúrparkokról szólnak, válasszátok ki, melyik igaz és melyik hamis! Karikázzátok be az igaz állításokat!

1. A Cserhát Natúrpark területén található Hollókő Ófalu az UNESCO Világörökség része.
2. A Pannontáj- Sokoró Natúrpark 2010. május 22-én alakult Győrújbaráton.
3. Tata város része a Gerecse és a Vértes Natúrparknak is.
4. A Hét Patak Gyöngye Natúrparkban egy planetárium és egy MIG 27 szimulátor is található.
5. A Gerecse Natúrpark hazánk legkisebb natúrparkja.
6. A Kőrösök Völgye Natúrpark szilvalekvár főzési hagyományairól híres.
7. A legnagyobb településszámú natúrparkunkban 67 település működik együtt a közös natúrparki célokért.
8. A Szigetköz Natúrpark térsége az Ausztria, Szlovénia és Magyarország hármashatárán helyezkedik el.
9. A Tápió Natúrparkban farmerek mentik a békákat évről évre.
10. A Vértesi Natúrpark területén természetkímélő gyepgazdálkodást folytatnak, szürke marhákat és bivalyokat tartanak.

4. Gyakran összekeverik ma még a natúrparkok és a nemzeti parkok fogalmát az emberek. Ti biztosan tisztában vagytok már a hasonlóságaikkal és a különbségeikkel!

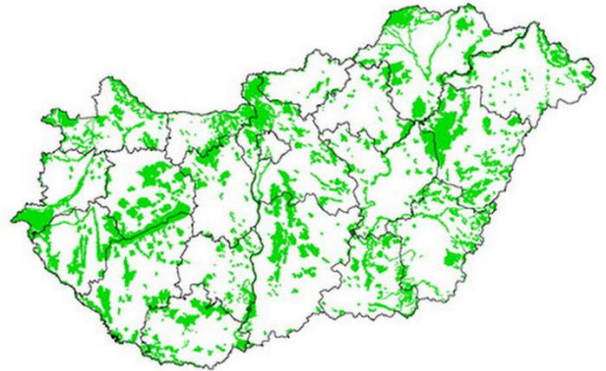
A Nemzeti Parkokról is biztosan tanultatok már az iskolában. A területi védettség legmagasabb szintjét a nemzeti parkként való védetté nyilvánítás jelenti. A nemzeti parkok hazánk legjelentősebb – és lehetőség szerint természetes állapotban tartott – területeinek megőrzésére szolgálnak. Hazánk nemzeti parkjainak kezelői a nemzeti park igazgatóságok, melyek működési területét kormányrendelet határozza meg. Az egyes igazgatóságok a működési területükön ellátják a tájvédelmi körzetek és az országos jelentőségű természetvédelmi területek természetvédelmi kezelését is.

Ismeritek a magyarországi nemzeti parkokat? Rájuk vonatkoznak a következő kérdések.

1. Hány nemzeti park található Magyarországon?
2. Melyik nemzeti park volt az első Magyarországon?
3. Melyik nemzeti parkban van a Kilenclyükú híd?
4. Melyik nemzeti park területén találjuk hazánk legnagyobb cseppkőbarlangját?
.....
5. Melyik nemzeti parkban van a Szalajka-völgy és a Fátyol-vízesés?
6. Melyik nemzeti parkhoz tartozik a Vértes?
7. Melyik nemzeti parkban „fut a homok”?
8. Hol bujdosott Hany Istók?
9. Melyik nemzeti park része Gemenc?
10. Melyik nemzeti park része a Vend-vidék?

5. Natura 2000 területek Magyarországon

Az Európai Unió tagjaként két uniós előírás, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv kötelező ránk nézve. Ezek értelmében hazánk köteles volt területeket kijelölni, amelyek így az Európai Unió ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak a részeivé váltak. Ezek értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik. Hazánk 21%-a Natura 2000 terület.

Keressétek meg a táblázatban elrejtett 15 db Natura 2000 jelölőfaj nevét! Az elrejtett nevek lehetnek jobbról-balra, balról-jobbra, vízszintesen, függőlegesen, és átlósan is!

A megtalált neveket írjátok a megfelelő rendszertani besorolásba!

E	R	Ö	S	É	G	I	D	E	N	C	G	A	L	A	P	V	A	M	I
T	E	N	M	A	G	Y	A	R	F	Ö	L	D	I	H	U	S	Á	N	G
Ö	R	K	A	B	E	N	I	R	É	C	E	O	S	T	E	R	M	V	E
G	I	I	S	Ó	R	I	Á	S	C	S	Í	K	B	O	G	Á	R	L	Ó
S	T	S	Z	Ú	N	Y	O	G	A	K	A	N	A	L	A	S	G	É	M
O	Y	P	G	Y	Á	G	J	É	R	A	T	S	A	K	A	K	P	Ő	Z
J	A	A	L	Á	P	I	S	Z	I	T	A	K	Ö	T	Ő	V	I	S	M
A	C	T	E	N	G	E	R	I	M	A	D	Á	R	D	Z	L	Ó	I	O
R	I	K	O	S	B	O	R	U	A	T	M	I	É	R	M	G	Y	A	C
A	B	Ó	R	Z	A	S	F	I	G	E	S	O	T	É	I	P	K	R	S
T	A	S	É	Í	N	F	Ű	Ö	Y	C	Á	Z	I	R	T	N	J	Á	Á
S	K	D	C	N	O	M	H	R	A	S	S	U	S	D	U	T	S	C	R
E	H	E	N	N	D	B	I	P	R	I	M	U	A	Ú	D	V	E	S	I
G	F	N	I	L	E	O	A	E	V	A	D	Z	S	R	Z	S	A	O	T
É	E	E	C	U	K	R	Á	S	A	C	S	A	K	A	S	Z	E	M	E
S	N	V	I	R	D	K	E	N	D	Ő	H	Á	Z	I	L	É	G	Y	K
N	Y	É	S	N	Á	D	A	S	K	S	I	I	L	V	A	F	A	P	N
Ö	Ő	R	A	N	E	E	R	G	Ö	D	Ú	N	Y	Z	S	A	K	I	Ő
Z	M	L	V	U	L	Ó	I	R	R	O	Z	A	R	D	I	V	Y	G	S
Ö	A	B	A	A	K	N	Ö	S	T	É	L	I	C	S	É	R	A	R	T
K	Ó	L	H	E	R	V	A	D	E	K	N	E	L	I	S	I	L	I	P

Növények:

.....
.....
.....

Madarak:

.....
.....
.....

Emlősök:

.....
.....
.....

Hüllők:

.....

Kétéltűek:

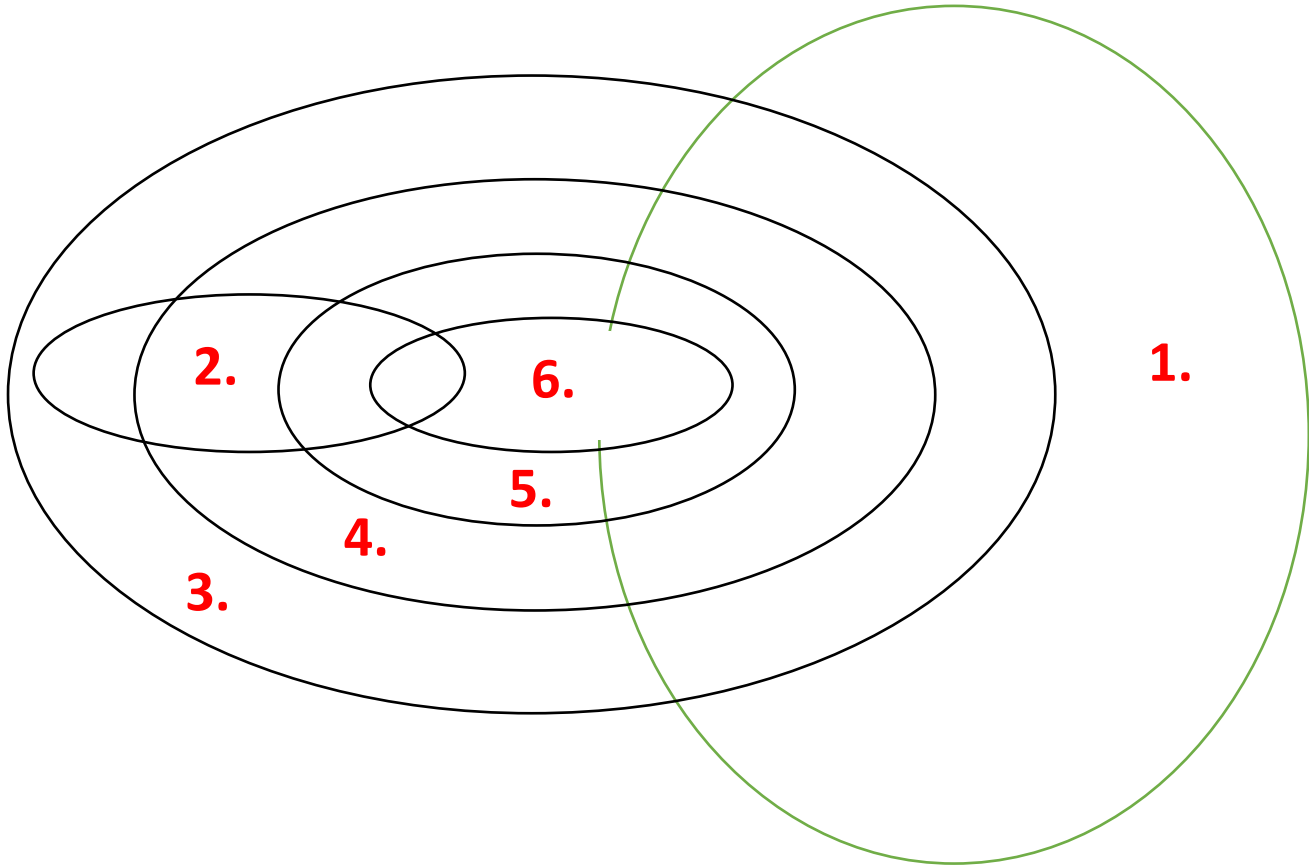
.....
.....

Rovarok:

.....
.....
.....

6. Óvjuk, védjük természeti értékeinket!

Keressétek meg az alábbi területek helyét a halmazban!

- Nemzeti parkok
- Helyi jelentőségű védett területek
- Natúrparkok
- Natura 2000-es területek
- Tájvédelmi körzetek
- Természetvédelmi területek

7. Magyarországon a natúrparki cím használatához a természetvédelemért felelős miniszter járul hozzá. A Pannontáj- Sokoró Natúrpark 2006. április 1-én kapta meg natúrparki címét.

A natúrpark településeinek térképe:

Keressétek meg saját településeteket és színezzétek ki!

8. Pannontáj-Sokoró Natúrpark települései

Az előző térkép segítségével soroljátok fel a Pannontáj-Sokoró Natúrpark településeit! Mondjátok el, hogy melyikben jártatok már! Mit tudtok ezekről a településekről?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

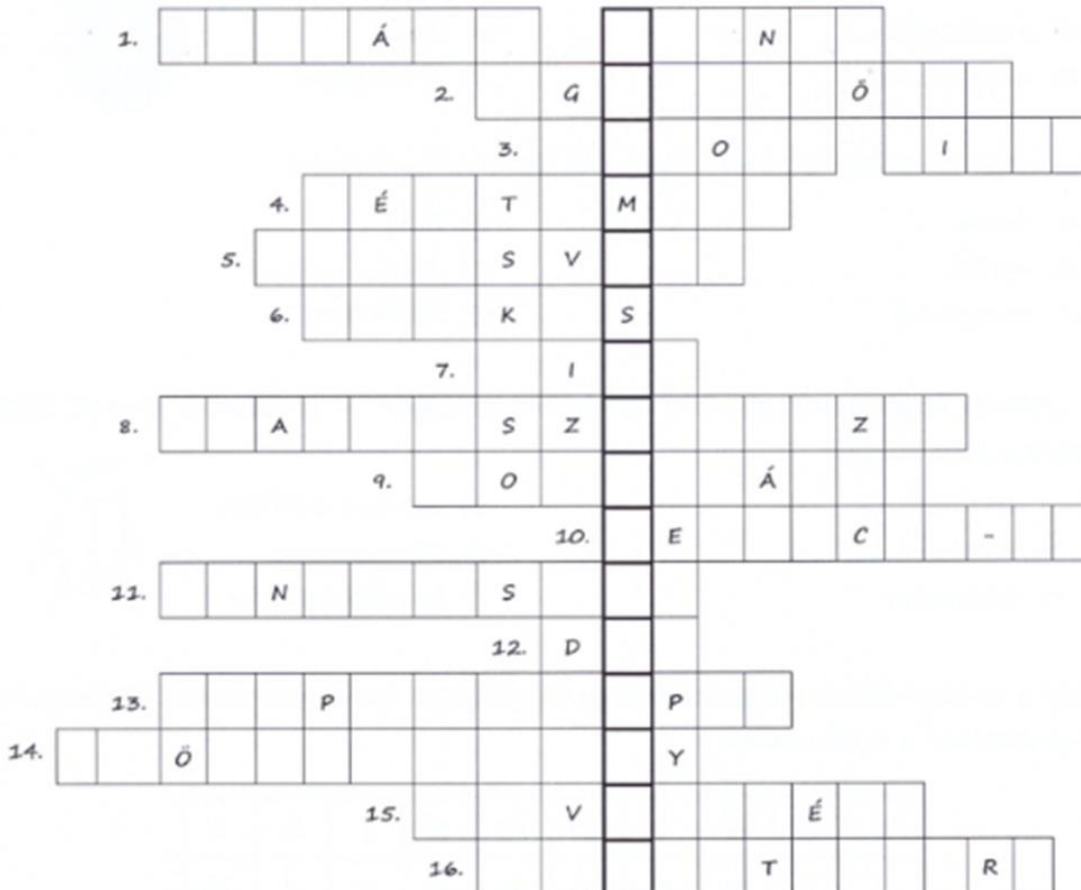
9. A Pannontáj-Sokoró Natúrpark települései bővelkednek természeti és kulturális értékekben.

Mennyire ismeritek ezeket?

1. Melyik az a település, amely a Világörökség része?
2. Melyik településen található Béla király kútja?
3. Viking kardot találtak a település közelében, melyet most Helytörténeti Gyűjteményében őriznek. Melyik ez a település?
4. Tájháza szerepel a Győr-Moson-Sopron megyei Értéktárban.
5. A faluhoz kötődik Dely Mária balladája.
6. Egy, a település számos házát elpusztító tűz elől megmenekült zsellérsor található itt, melyen évente többször tartanak programokat a település lakói.
7. Itt található a Várkő tanösvény.
8. Legdélebbi településünk, ahol egy magpörgető működik.
9. Az egyetlen települése a natúrparknak, mely a táj nevét viseli.
10. A településen egy képoszlop található, a marhavész emlékére.
11. A településen indult el a Sajó Károly Kárpát- medencei Környezetvédelmi Csapatverseny szervezése, évekig itt zajlott a megyei döntő.
12. Egy 1600-as években működő csárda található itt, ahol betyárok is jártak.
.....
13. Itt található Közép-Európa egyik legnagyobb szurdokvölgye, egy óriási vízmosság.
.....

10. Keresztrejtvény

Töltsétek ki a meghatározások alapján a számozott sorokat! Függetlenül a megvastagított oszlopban kapjátok meg a megfejtést:

1. Óshonos, „páncélos” hullónk.
2. Mezőgazdasági területek gyakori ragadozó madara.
3. Gyógyászatban is használt, vérszívó gyűrűsféreg.
4. Legkorábban nyíló, védett virágunk.
5. Ismeretterjesztést szolgáló, a terület természeti kincseit bemutató útvonal.
6. A Bükkbe visszatelepült, fokozottan védett ragadozó emlős.
7. Akár több mázsásra is megnövő hal, ami a dunai Vaskapu megépítése után eltűnt vizeinkből.
8. A Tisza élővilágát veszélyeztető, súlyos környezetszennyezés volt 2001-ben.
9. A legrégebben alapított magyar nemzeti park.
10. Második legnagyobb természetes állóvizünk.
11. Fokozottan védett, fehér színű gázlómadárral, amely nevét különleges alakú csőréről kapta.
12. Betiltott rovarölőszer, a táplálékláncban felhalmozódva súlyos mérgezést okozott.
13. Lombos erdeinkben nagy károkat okozó lepkénk.
14. Épületekben fészkelő, ritka éjszakai madár.
15. „Időjós” kételtű.
16. A legnagyobb területű természetvédelmi egység.

11. Az előző keresztrejtvény megfejtése egy fogalom, melyet a natúrpark működése, feladatainak ellátása során naponta használunk, egyik alapvető célunk.

Nektek mit jelent ez a fogalom? Ti mit tesztek érte? Mit kellene még tennünk, nektek, a családoknak, az emberiségnek? Írjatok erről egy fogalmazást, minimum 15 mondat terjedelemben!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Az alábbi kép a Pannontáj-Sokoró Natúrpark logója. Ötletelj! Színezéssel, rajzolással tedd még szebbé!

13. Tájértékek a natúrpark területén

Az egyedi tájértékek fogalmát a Természetvédelmi Törvény határozza meg, egyedi tájértéknek minősül „az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van”.

Tehát szinte bármi lehet tájérték, mely a helyi lakosság, a szakemberek, az érdeklődő diákok számára értéket képvisel, megőrzését, állagmegóvását fontosnak ítélik meg. Lehet ez egy öreg fa, egy út menti kereszt, vagy egy ősfenyves, ősborókás is.

A <http://www.pannontaj.hu/tajertek-felmeres/> oldalon tettük közzé a natúrpark településeinek általuk összegyűjtött tájértékeit. Nézd meg a térképet! Van olyan érték a településeden, melyet mi nem találtunk meg? Töltsd ki az alábbi táblázatot!

Település	
Pontos helyszín	
Tájérték megnevezése	
GPS-koordináta	
Tájérték főbb jellemzői	
Kora, keletkezésének időpontja	
Állapota, veszélyeztetettsége	
Adatfelvevő neve, elérhetősége	
Adatfelvétel időpontja	

14. Tájértékünk

Írjátok le pár gondolatban, miért fontos nektek az előbbi tájérték? Mit képvisel számotokra? Milyen emlék, élmény köt hozzá benneteket? Az előző tájérték-adatlapot kinyomtatva, pár fotóval kiegészítve szép tablót készíthettek az általatok választott tájértékről.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. Mindegy, hogy tél van, vagy nyár, a natúrparkok vidéke minden évszakban gyönyörű. A dombok, völgyek, folyók és rétek minden évszakban más arcukat mutatják, túrara, pihenésre csábítanak bennünket. A magyarországi natúrparkok sokszínűek, összehasonlíthatatlan természeti és kulturális értékekkel rendelkeznek, mint ahogy mi, emberek is különbözőek vagyunk. A bennünket körülvevő természetet figyelve számtalan csodára bukkanhatunk. Járjatok ti is nyitott szemmel!

A természet és a táj sokszínűségéről szól az alábbi feladat. Jelöljétek a helyes választ!

1. Melyik költőtől idézzük: „Tél szele hóval, faggyal jó, elkel most a nagykendő.”

a. Nemes Nagy Ágnes

b. Kiss Benedek

c. Weöres Sándor

2. Melyik madár nem tölti nálunk a telet?

a. fülemüle

b. tőkés réce

c. széncinege

3. Melyik madár tölti nálunk a telet?

a. sárgarigó

b. búbosbanka

c. fácán

4. Melyik növény örökzöld?

a. enyves éger

b. lucfenyő

c. vadgesztenye

5. Melyik évszak a nádaratás ideje?

a. tavasz

b. nyár

c. ősz

d. tél

6. Melyik növény virágzik legelőször a felsoroltak közül?

a. téltemető

b. pipacs

c. vízitők

7. Milyen formában telet a fecskefarkú lepke?

a. hernyóként

b. bábként

c. lepkeként

8. Melyik utónév hiányzik a következő rigmusból? Ha szépen fénylik, megtelik a pince.

a. Endre

b. Vince

c. Bence

9. Melyik hónap a kalendáriumban a „kisasszony hava”?

a. július

b. augusztus

c. szeptember

10. Melyik az az ősi magyar kutyafajta, aki segítette a pásztorokat a nyáj terelésében?

a. vizsla

b. erdélyi kopó

c. puli

11. Az őszi erdő jellegzetes hangja a szarvasbögés. Hogy nevezik a hím szarvast?

a. kos

b. bak

c. bika

12. Hány lába van összesen az alábbi élőlényeknek? 1 kecskebéka + 2 lódarázs + 3 gulipán

a. 16 láb

b. 18 láb

c. 22 láb

13. Egy Győr-Moson-Sopron megyei településen található az ország talán egyetlen köztéri, rovarot ábrázoló szobra. Melyik ez a település?

a. Győrszemere

b. Hédervár

c. Pannonhalma

17.A Pannontáj-Sokoró Natúrpark térségéről készült egy imázsfilm 2019. nyarán.

Nézzétek meg figyelmesen a filmet! Itt találhatjátok: <https://youtu.be/NeHUPEqESqo>

Írjátok le, mely natúrparki településeket ismertek fel a felvételen!

.....

.....

.....

.....

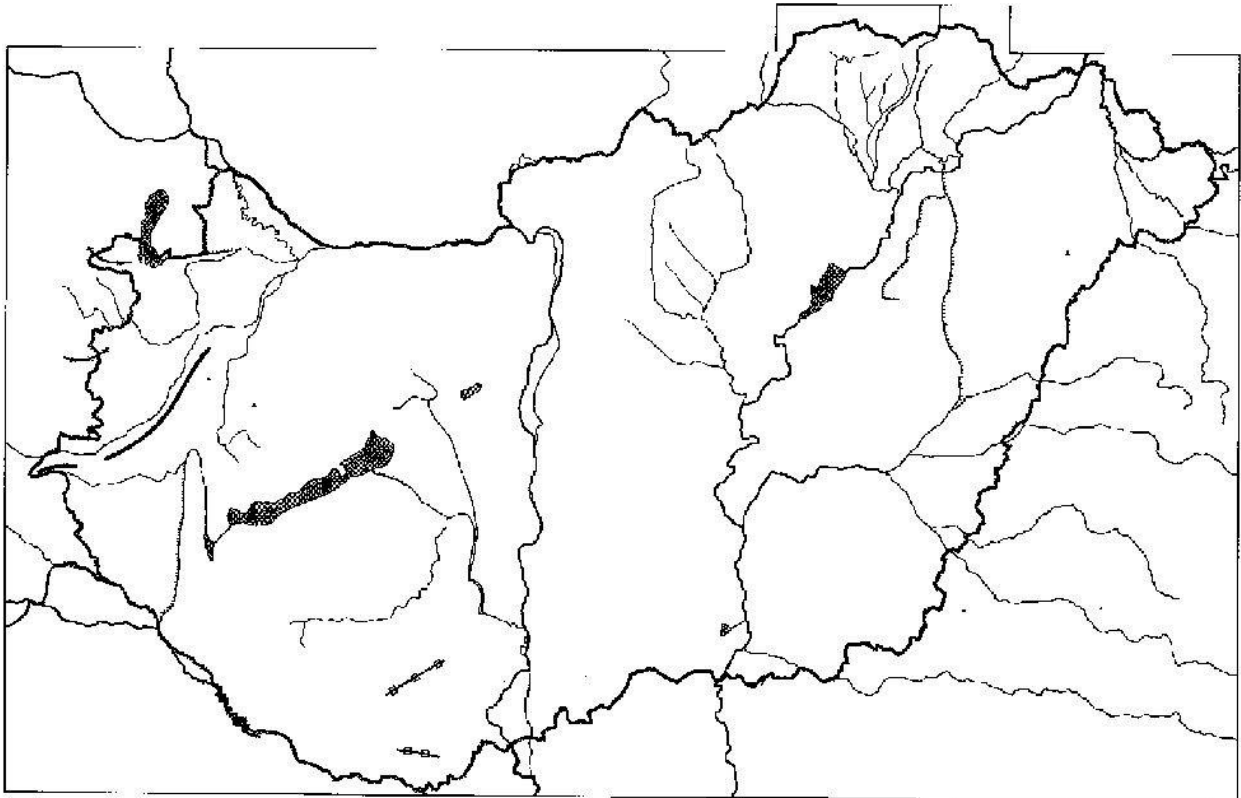
.....

.....

.....

18.A natúrpark területe összességében két nagytájunk (Dunántúli-középhegység, Kisalföld), három középtájunk (Bakony-vidék, Komárom–Esztergomi-síkság, Marcalmedence) és hat kistájunk (Pannonhalmi-dombság, Pápai-Bakonyalja, Sári-Bakonyalja, Igmánd–Kisbéri-medence, Pápa–Devecseri-sík, Csornai-sík) területét érinti. Központi „magja” a Pannonhalmi-dombság.

Keresd meg és jelöld Magyarországnak térképén az említett tájakat!

19.A Pannontáj-Sokoró Natúrpark településein fennmaradtak népi lakóházak, melyek a helyben is könnyen hozzáférhető építőanyagból, vályogból készültek, és a kisalföldi népi építészeti jegyeket hordozzák magukon a mai napig.

Miből áll a vályog?

Biztosan a ti településeteken is lehet még találni vályogból készült házakat. Sétáljatok, közben keressétek meg és fotózzátok le ezeket!

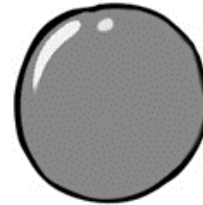

20.Milyen a talaj nálatok?

Végezz próbát a környezetekben lévő talajból! Vegyél egy maroknyi talajmintát és tegyél hozzá annyi vizet, hogy gombócot lehessen belőle gyúrni, ne legyen se túl vizes, se túl száraz az állaga.

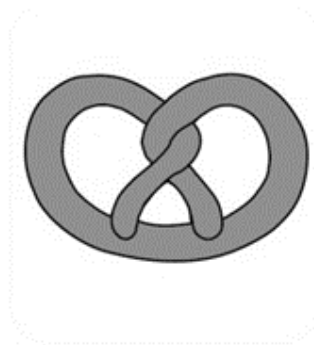
Annak függvényében, hogy milyen alakzatot tudsz belőle formázni, meg lehet becsülni, hogy milyen a talaj fizikai tulajdonsága.

Ha gombócot tudsz csak formázni, akkor homok van a kezében.

Ha egy kiflit is tudsz hajlítani belőle, akkor vályoggal van dolgunk.

Ha pedig akár perccet is tudsz készíteni belőle, akkor agyagos a talaj nálatok.

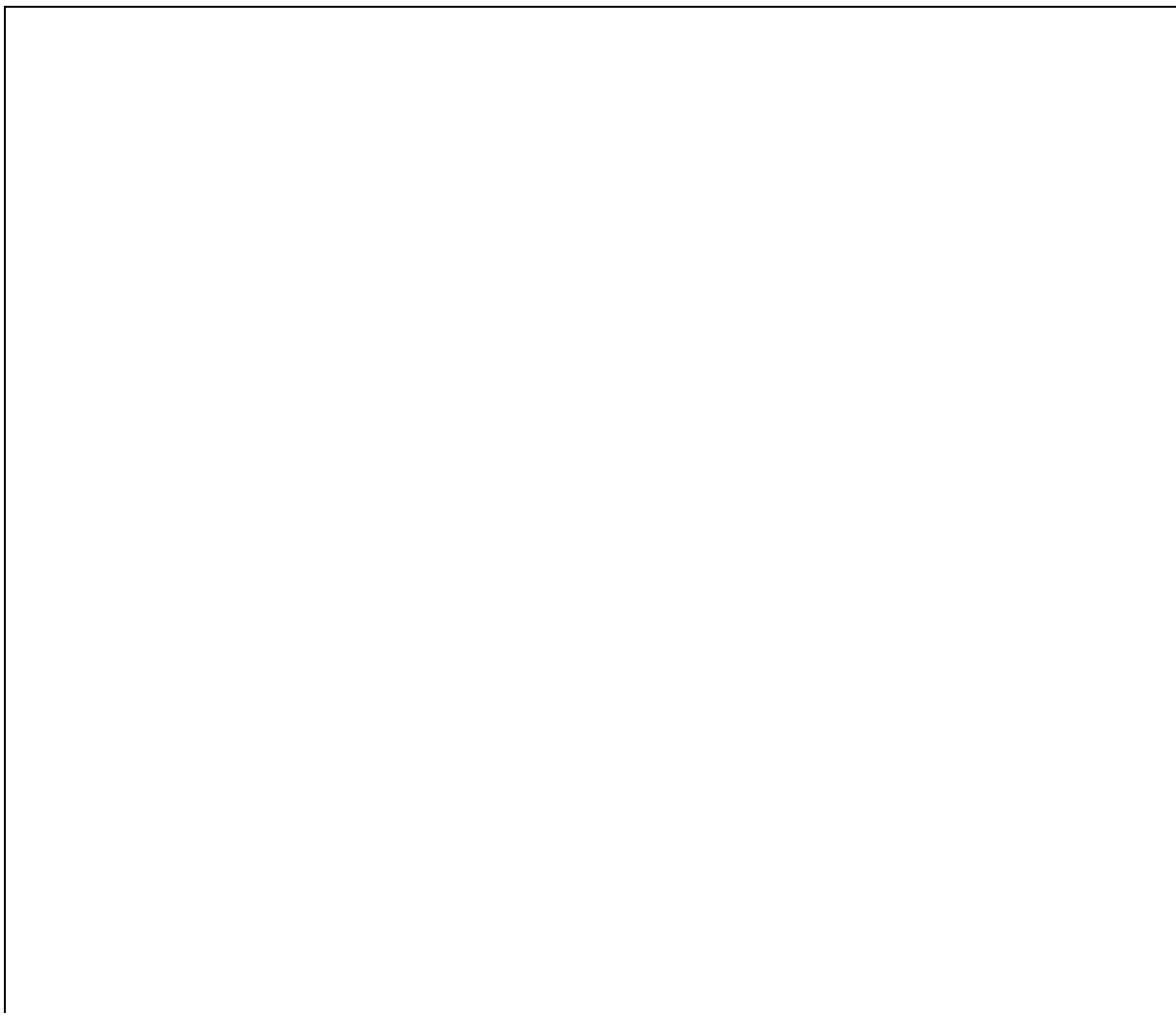
21. Lössbabák

A lösz száraz éghajlaton a növényzetre ráakódó, 0,02–0,05 mm szemcseméretű szálló porból keletkező üledékes kőzet, jelentős mésztartalommal. A löszbabák valójában eltérő méretű és formájú, többnyire üreges mészképződmények. A löszfalak felső rétegéből a csapadék kimossa a mészkövet. Ez az oldat a löszfal mélyebb rétegébe folyik le. Itt kiszárad és újra kiválik belőle a mész, különböző formájú és méretű löszbabákká válva.

Kirándulásotok során fedeztétek fel a lakóhelyetekhez legközelebb található löszfalat!

Keressetek löszbabákat a falban!

Ne vigyétek haza őket, csak rajzoljátok le ide!

22.A Pannonhalmi-dombságot, amely a Pannon-beltenger üledékeiből, agyagból, homokból és kavicsból áll, helyenként változó vastagságban löszréteg takarja, ami nedvesség és terhelés hatására roskadásra hajlamos, laza, törmelékes üledék.

Melyik madarunk fészkel a löszfalakba vájt üregekben?

Színezzétek ki az említett madarat a kép segítségével!

23. Mi a megfejtés?

1. Erdeink nagy részét ez a fafaj alkotja.
2. A natúrpark legdélibb települése.
3. A bencések Szent Márton-hegyi kertje ma...
4. Színes madarunk étrendjében szerepelnek.
5. A natúrpark egy tájszintű...
6. A régi korok embereinek ebből készült a házuk.
7. Régi neve Győrszentmárton.
8. Térségünk fő gazdálkodási tevékenysége.
9. Kedvelt, hagyományos bogyós gyümölcsünk.
10. Vadászok által végzett szakmai tevékenység.

1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										

24. Vízrajzát tekintve a Pannontáj-Sokoró Natúrpark területe felszíni és felszín alatti vizekben szegény. Szerinte a domboldalakon időszakos vízfolyásokat találhatunk, s a talajvíz sem jelentős.

Mennyit tudtok a vízről? A következő kvíz kitöltésével tegyétek próbára tudásotokat!

1. Mikor van a víz világnapja?

1. március 2.
2. április 23.
3. március 22.

2. A Föld felszínének több mint 70%-át víz borítja. Ennek vajon hány százaléka alkalmas emberi fogyasztásra?

1. 1%
2. 5 %
3. 20%

3. Milyen arányban alkotja az éltető víz az emberi szervezetet?

1. 30-40%
2. 80-90%
3. 60-70%

4. Mennyi vizet kell innia egy felnőtt embernek ahhoz, hogy egyensúlyban tartsa szervezete működését?

1. 0,5-1 liter
2. 2-2,5 liter
3. 2,5-3 liter

5. A felsorolt mellékfolyók közül melyek nem érintik Magyarországot?

1. Inn, Dráva, Száva, Olt
2. Tisza, Vág, Olt, Inn
3. Száva, Inn, Vág, Olt

6. Víz ellenében nehéz úszni. Mit jelent a mondás?

1. Légy óvatos!
2. Ne légy kicsinyes!
3. Hiába harcol az ember olyasmi ellen, amit nem győzhet le.

7. Mik a víz alkotóelemei?

1. hidrogén
2. oxigén
3. oxigén és hidrogén

8. Ki komponálta a Kék Duna keringő című zeneművet?

1. Johann Strauss
2. Richard Strauss
3. Eduard Strauss

25. Kísérletezzetek a vízzel!

Az alábbiakban könnyen elvégezhető kísérleteket találtok, melyek során kitűnően megfigyelhetitek a víz tulajdonságait.

1.

Szükséges eszközök: só, víz, étolaj, magas falú pohár, kiskanál

A kísérlet menete:

Töltsünk $\frac{3}{4}$ -ig egy magas falú poharat vízzel. Öntsünk rá fél ujjnyi rétegben étolajat. Egy kiskanál hegyéről csusszantsunk egy adag sót az olaj rétegbe. Figyeljük meg, mi történik!

A sókupac lesüllyed a pohár aljára. Ott egy idő után, nagyon is látványosan egy olaj gömb képződik.

Az olaj gömb aztán szépen komótosan felemelkedik a felszínre.

Magyarázat:

A kísérletben az olaj először úszik a víz felszínén, mivel sűrűsége kisebb a vízénél. Amikor rászórjuk a sót, a só-olaj keveréknek nagyobb lesz a sűrűsége, tehát lemerül. A só nem oldódik az olajban, így a só közül egy idő után kiszivárog az olaj, és felemelkedik a felszínre.

2.

Szükséges eszközök: 1 pohár, étolaj, víz, tintapatronok.

A kísérlet menete:

Öntsetek egyszerre vizet és olajat a pohárba. Várjátok meg, míg leáll a folyadékok mozgása. A patronból csöpögtessetek tintát az olajra. Nézzétek meg, mi történik!

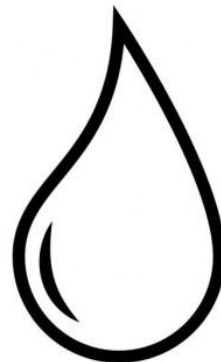
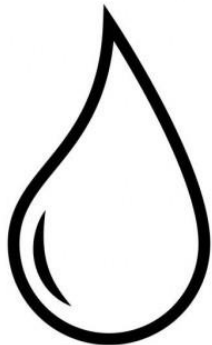
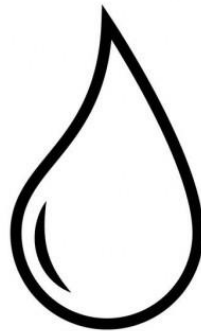
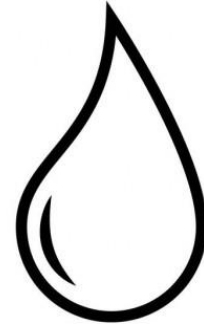
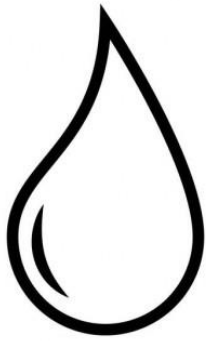
Mivel az olaj nem keveredik a vízzel, annak felszínén úszik. A tintacsepp belesüllyed az olajrétegbe és a víz felszínére érve megáll a két réteg határán. Egy darabig cseppformáját megtartva „függ” az olajréteg alján, majd lassan elvegyül a vízrétegben. Ekkor a tinta elveszti cseppformáját.

Magyarázat:

Az olaj és a tinta nem keveredik, mert mindkét folyadék szerkezete igen különböző. Mivel a tinta sűrűbb, mint az olaj, ezért elsüllyed benne. A felületi feszültség olyan erős a víz és az olajréteg határán, hogy egy darabig képes megtartani a tintacseppet. Csak egy bizonyos idő elteltével tudja „legyőzni” a tinta a felületi feszültséget és lesüllyedni a pohár aljára. A tinta sűrűbb a víznél, ezért kerül a víz aljára. Itt lassanként eloszlik, mivel részecskéinek szerkezete hasonló a vízéhez.

26.Súlyos vízválság fenyegeti a Földet, népességének negyede már most sem jut elegendő vagy megfelelő minőségű ivóvízhez.

Fogalmazzatok meg 5 féle lehetőséget, hogyan tudunk takarékoskodni a vízzel!

27.A víz a legféltettebb kincsünk – hangzik el olyan sokszor ez a mondat, ám a jelenlegi helyzet úgy fest, nem igazán tartjuk ehhez magunkat. Amikor vízszennyezésről van szó, akkor egy olyan környezetkárosító tevékenységről beszélünk, amelyet az emberek idéznek elő, és amelynek igen komoly negatív hatásai vannak az állat-és növényvilágra egyaránt. Ahhoz, hogy csökkenjen a vizek terhelése, főként az ipari folyamatokban keletkező szennyeződések visszaszorítására lenne szükség.

Fogalmazzátok meg, mit lehet tenni magánemberként a vízszennyezés ellen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

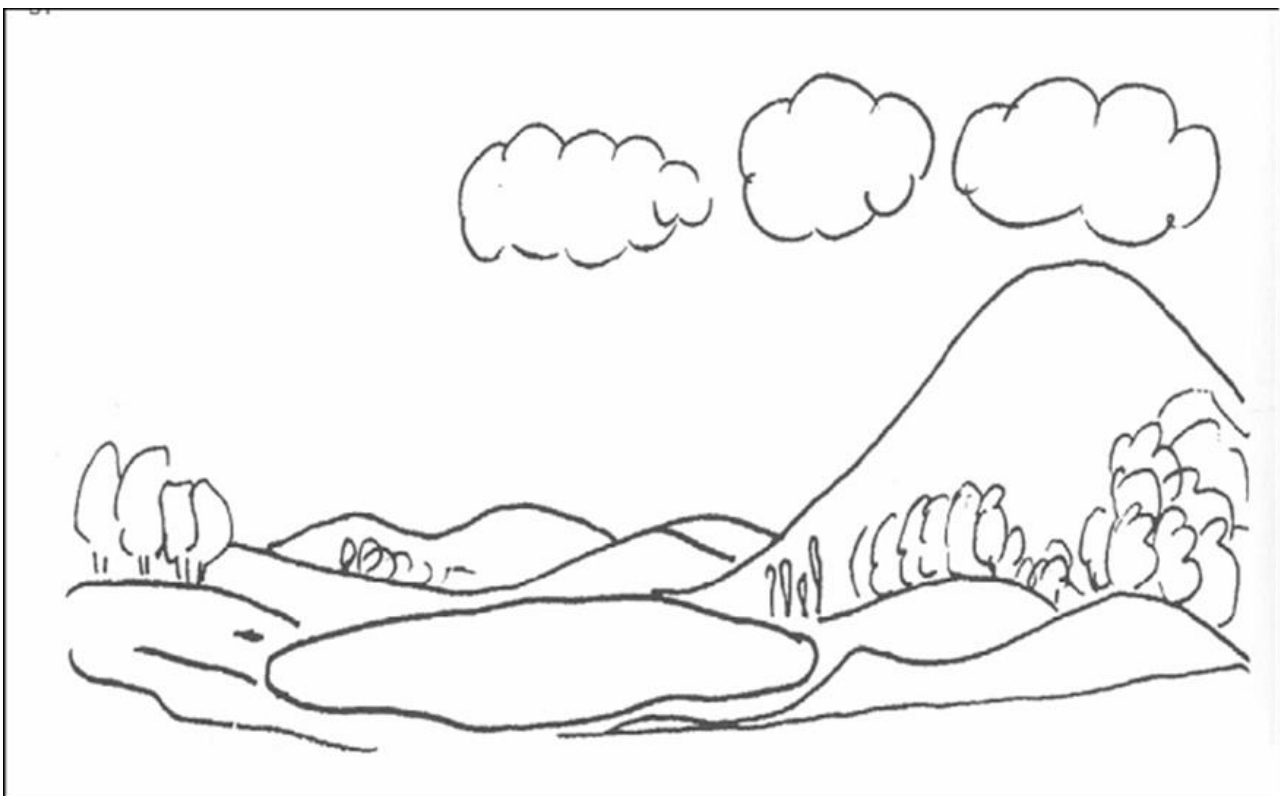
.....

A nagy csendes-óceáni szemétsziget egy hatalmas, műanyag tárgyakkal álló szemétkupac, ami folyamatosan sodródik az óceán áramlataival. Nézzétek meg az erről szóló kisfilmet: <https://www.youtube.com/watch?v=rKkNjpOFbVU>

28.A víz körforgása

A víz a természetben állandó körforgásban van. A körforgás kezdeti fázisa a párolgás. A folyók, a tavak, a tengerek vize folyamatosan párolog, de párologtatnak az élőlények is. Majd a könnyű pára felemelkedik, a magasban kicsapódik, és felhőket képez. A felhőkből csapadék hull alá, ami lehet folyékony (eső) és szilárd (hó, jég) halmazállapotú. A lehullott esőcseppet egyrészt felissza a föld, másrészt hasznosítják az élőlények életműködésük során. A talajba, a mélybe szivárgott víz a felszín alatt folydogál és gyűlik össze. A felszín alatt folydogáló vízforrásokban bukkan ismét a felszínre. Végül a kis csermelypatakká, majd folyóvá duzzadva torkollik a tengerbe, miközben vize folyamatosan párolog.

Színezd ki a képet és jelöld rajta nyilakkal a víz körforgását!

29. Dalok a természetről

Versenyezzetek! Gyűjtsetek dalokat, amelyek a természetről (állatok, növények stb.) szólnak! Ki tud 3 perc alatt a legtöbbet felsorolni?

A számotokra legkedvesebbet énekeljétek is el!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

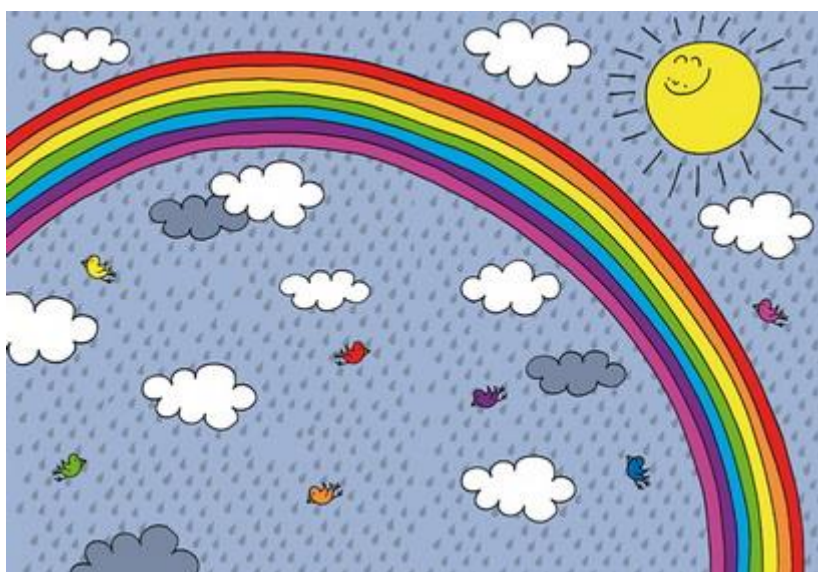
.....

.....

.....

.....

.....

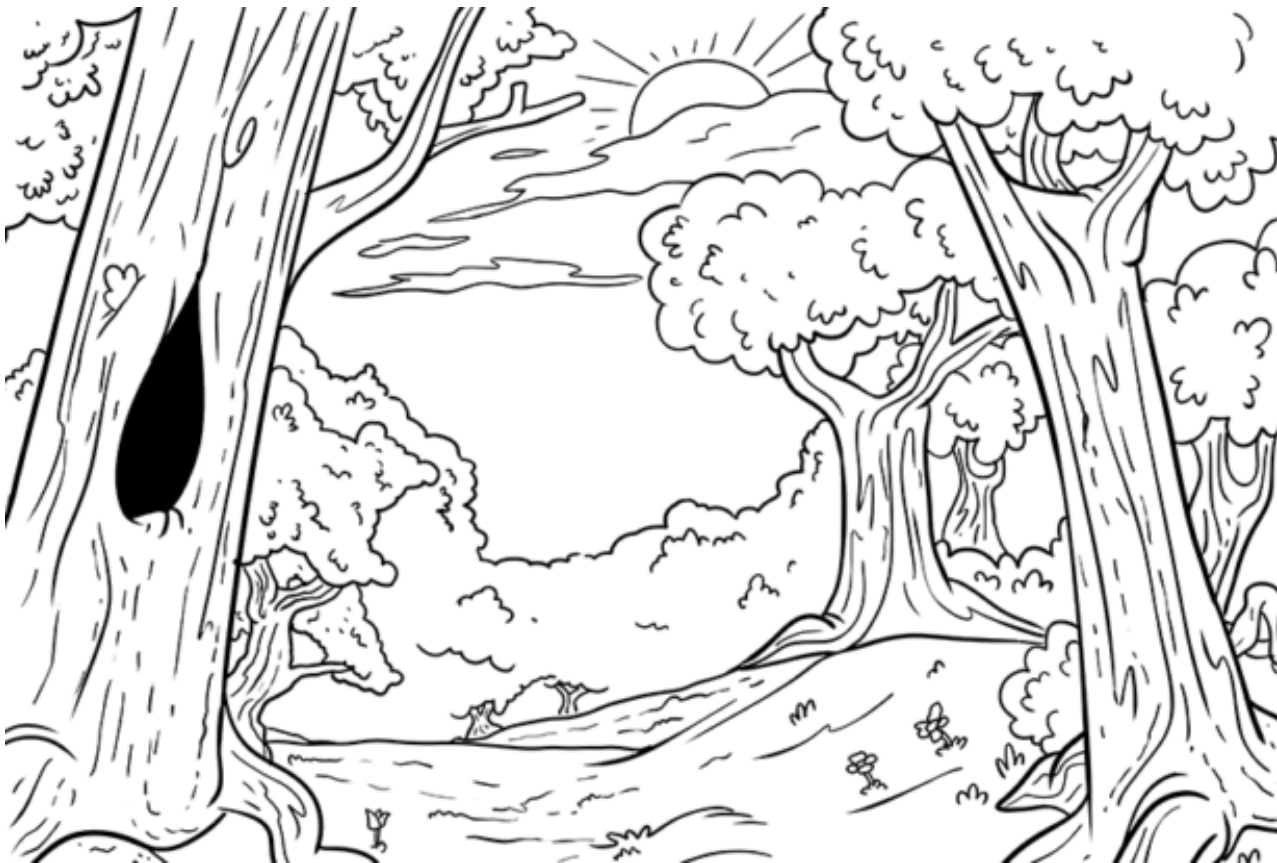
30. Natúrparkunk területén gyönyörű erdők vannak, melyek remek helyszínt biztosítanak túrákhoz, családi és baráti programokhoz, osztálykirándulásokhoz. Jöjjen pár kérdés az erdőkkel kapcsolatban!

1. Melyik növény szükséges a nagy hőscincér fejlődéséhez?
a. lucfenyő b. galagonya c. tölgyfa
2. Hol találkozhatunk havasi cincérral?
a. fenyvesekben b. bükkerdőben c. szikes legelőkön
3. Mennyi ideig tart a nagy pele téli álma?
a. 7 hétig b. 3 hónapig c. 7 hónapig
4. Mikor virágzik a boldogasszony papucsja?
a. májusban b. szeptemberben c. márciusban
5. Melyik időszak a szarvasnász ideje?
a. ősz eleje b. tél vége c. kora tavasz
6. Melyik állat barcog?
a. őz b. dámvad c. muflon
7. Mikor szerzi táplálékát az uhu?
a. napfelkelte után b. éjjel c. a déli órákban
8. Miből épít fészket az uhu?
a. nem épít saját b. falevélből c. mohából
fészket
9. Melyik hónap a kismókusok születési ideje?
a. május b. március c. augusztus
10. Mi a mókus neve Felix Salten művében?
a. Toró b. Kiri c. Perri
11. Hogy nevezik a nőstény vaddisznót?
a. koca b. ártány c. jerke
12. Mekkora egy görény?
a. kb. 60-65 cm b. kb. 30-35 cm c. kb. 85-90 cm
13. Melyik állat és kotoréka közelében emésztőgödröt?
a. menyét b. borz c. görény
14. Ki szervezte meg Magyarországon először a Madarak és fák napját?
a. Chernel István b. Herman Ottó c. Kitaibel Pál
15. Milyen súlyos betegséget terjeszthet a róka?
a. AIDS b. veszettség c. tüdőgyulladás

31., „Az erdő nem azért van, hogy "szolgáljon" minket! Inkább bölcsen meg kell értenünk a működését, és hálásan elfogadni jótéteményeit.”

(Jane Goodall)

Színezzétek ki a képet, és töltsétek meg az erdőt ott lakó állatokkal!

32.Fafigyelés-fák életkora

A fák létfontosságú szerepet töltenek be az élővilágban. Oxigént juttatnak a levegőbe, elnyelik a szén-dioxidot, leveleik, ágaik élelmet és menedéket nyújtanak az állatok számára. A fák a világ legmagasabb és legtovább élő növényei. Így tudod meghatározni egy fa életkorát:

A fa éveinek számát megtudhatjuk úgy is, ha megszámloljuk az évgyűrűket a fa törzsében, de ehhez előbb ki kell vágni a fát.

Van egy kíméletesebb módja is, hogy megbecsüljük a fa életkorát. Egy mérőszalaggal mérd meg a fa törzsének a kerületét, körülbelül másfél méterre a föld felett! Számológép segítségével a kapott értéket oszd el 2,5-tel, és így megkapod a fa éveinek a számát!

33.Fák életkora androidos alkalmazással:

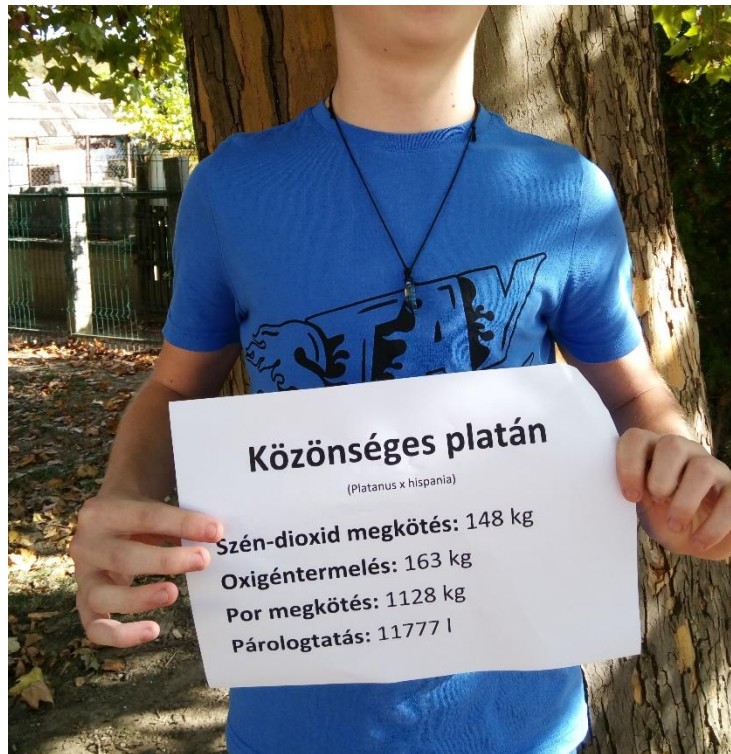
Ha van androidos okos eszközötök (telefon vagy tablet) a Magyar Faápolók Egyesületének Faérték alkalmazásával néhány adat megadásával meghatározhatjátok kedvenc fátok anyagi értékét és ökológiai szolgáltatásait.

A Faérték programot a Google Play áruházból ingyenesen tudjátok letölteni innen:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.treevalue&hl=hu>

A kiszámított értékek és szolgáltatások alapján készíthettek egy rajzos faérték táblát, amit

helyeztetek ki kedvenc fákra! Ha lamináljátok a rajzos táblát, akkor akár kint is hagyhatjátok a fán, hogy más is láthassa, milyen értékes a kedvenc fátok!

34.Lombos és tűlevelű fák

A lombos fák és a tűlevelűek között könnyű megállapítani a különbséget.

A lombos fáknek – például a tölgynek és a cseresznyefának – széles, vékony levelei vannak, és virágjaikban fejlődnek ki a magok. A lombos fák ősszel gyakran elhullajtják leveleiket. A tűlevelűek – például a fenyőfélék – keskeny, hegyes levelei a tűhöz hasonlítanak. Magjaik tobozokban termelődnek. Ezek az örökzöldek gyakran fűszeres illatot árasztanak.

Rajzoljatok egy lombos és egy tűlevelű fát!

Lombos fa	Tűlevelű fa

35.Lombhullató fák

Soroljátok fel lombhullató fafajokat! Húzzátok alá közülük azokat, amelyekkel környezetekben találkozhattok!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

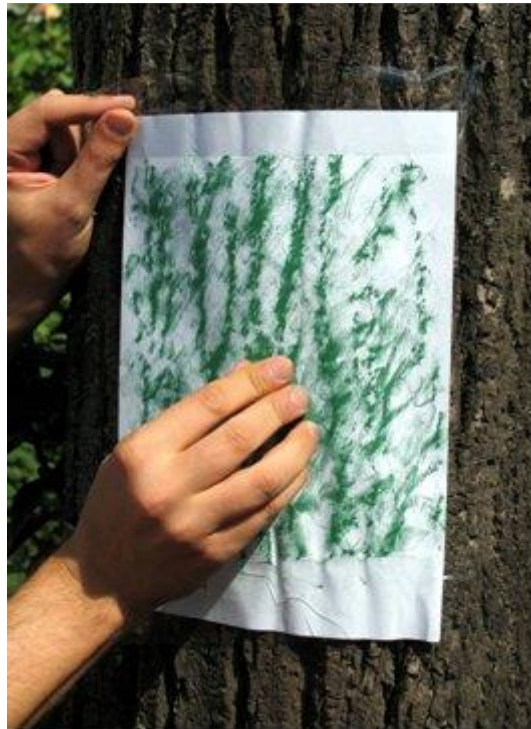

36.Kéreg lenyomat

A kertben, vagy séta közben készíthettek fakéreg lenyomatot! Nem kell hozzá egyéb, mint vékony papír és zsírkréta vagy színes ceruza. A papírlapot feszesen és erősen rögzítsük a fa kérgén, mivel a munka közbeni elmozdulása tönkretelheti a lenyomatot. A zsírkrétát fektetve fogjuk meg, s satírozzuk át a kérget a papírlapon keresztül. Túlságosan ne nyomjuk, nehogy a papír átszakadjon!

Műveiteket legjobb iratrendezőbe fűzve tárolni, de feltétlenül jegyezzétek fel a fa nevét, a mintavétel helyét és idejét, valamint azt, hogy a törzsön milyen magasságban történt. Sok faj törzse különböző magasságokban eltérő mintázatot ad.

Remek albumot lehet készíteni különböző színű zsírkréták alkalmazásával.

37. Leggyakoribb fafajaink

Írjátok be a táblázatba, melyik fafajról van szó? Felismernétek ezeket a fákat egy erdei séta során? Ha nem, növényhatározó segítségével rajzoljátok le a fák leveleit!

Fafaj	Levél	Felhasználási terület
		bútorok, dongafa, talpfa, bányafa, csersav kinyerése
		szerszámnyél, gyalu, kaptafa, rendkívül kemény, szívós fa
		kemény, szívós, rugalmas sportszer és bútor gyártásra
		hámozási rönk, asztalos áruk, bútorok, fa eszközök, bognárfa
		lombhullató, tartós, szilárd, Velence ilyen oszlopokon áll
		hangszerek, esztergált áruk, lemezipar, nem vetemedik
		oszlopok, karók, parketta, épületfa, szerszám fa, tűzifa
		bútoripari áruk, szép színe miatt, fafaragás, szerszám
		fűrész- és épületasztalos munkákhoz
		ceruza fa, bútor fa, jól faragható, puha fa

38.Egy kis nyelvtan

A feladat olyan szavak, kifejezések gyűjtése, amelyben szerepel a FA szó.

Elsőként olyan szavakat írtatok, melynek utolsó két betűje a FA, de a szónak nincs köze a fához.

Következő feladatként pedig gyűjtsetek olyan szavakat, melyek fából készült tárgyakat jelölnek, és az utolsó két betűjük a FA.

Szavak, melyeknek nincs köze a fához, de FA az utolsó két betű:

Szavak, melyek fából készült tárgyakat jelölnek, utolsó két betűjük FA:

39. Anagrammák

Rakjátok helyes sorrendbe a betűket! Egy-egy fával dolgozó régi vagy mai mesterség nevét kapjátok.

atlaszos =

a gróf a fa =

óras fokon =

jenő óvták =

óv ág fa =

árkád =

Soroljátok fel még olyan foglalkozásokat, amelyeknek munkaeszköze vagy alapanyaga a fa!

.....

.....

.....

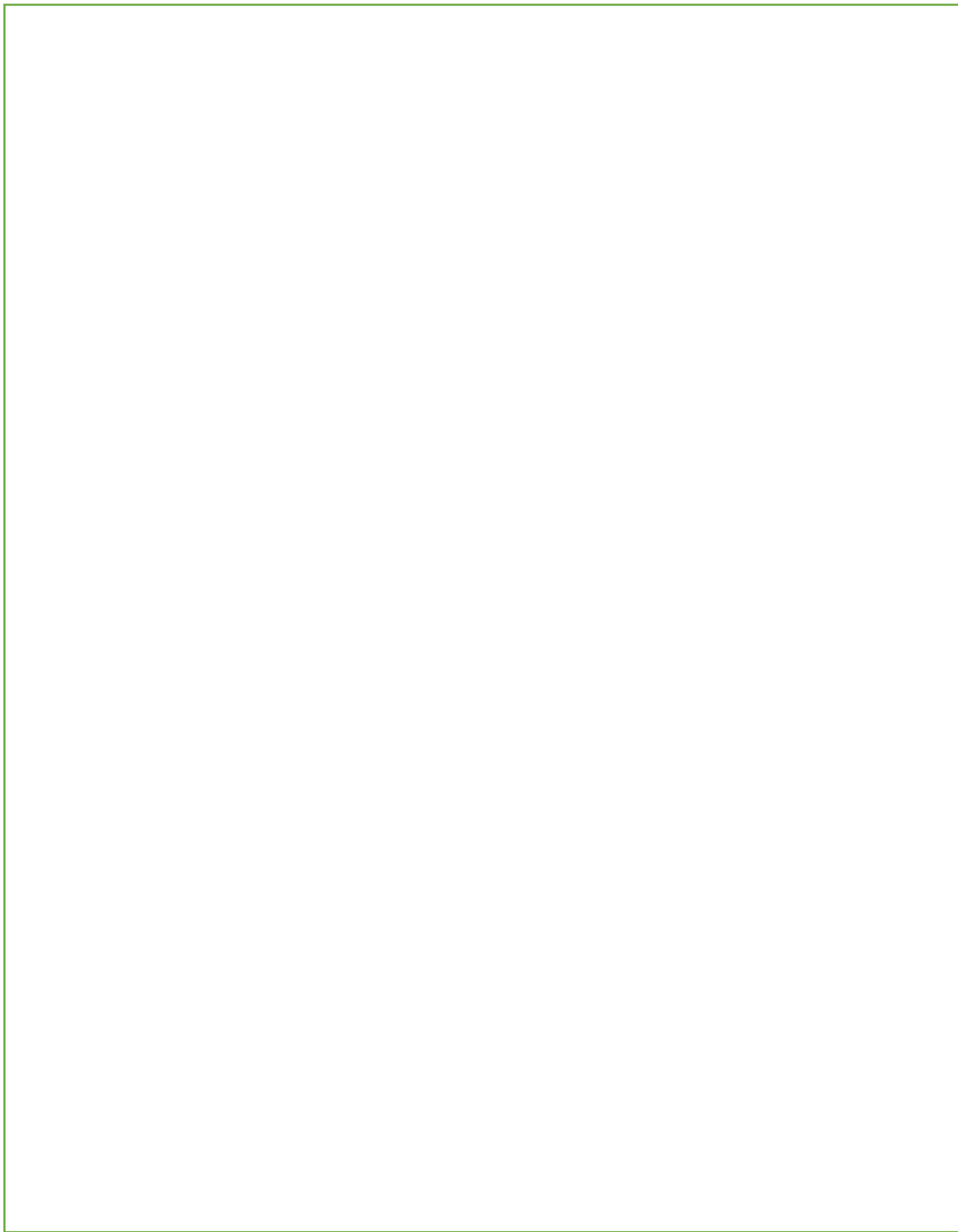
.....

.....

.....

40. Levélvizsgálat

Gyűjtsetek 3 különböző alakú falevelet és rajzoljátok körbe őket! Nézzétek meg és keressetek hasonlóságokat, különbségeket! Színezzétek ki őket őszi színekkel!

41. Tölgyfa

A Pannontáj-Sokoró Natúrpark dombjait eredetileg melegkedvelő tölgyesek, homokpuszták és pusztagyepék alkották. Mára már a terület legértékesebb erdőállományai az uralkodó akácok között kisebb-nagyobb foltokban található tölgyesek.

Rajzoljátok le a tölgyfát, a levelét és a makkot!

FA	LEVÉL	MAKK

42. Erdőgazdálkodás - Az erdész munkája

Az ország területének ötöde erdő, melynek nagyobb részét állami erdőgazdálkodók kezelik. Az erdészeknek az a feladatuk, hogy a faanyag és az erdei termékek előállításával mellett tevékenységükkel hozzájáruljanak az erdő klíma- és talajvédelmi funkciójához, valamint az erdő bonyolult ökoszisztémájának megőrzéséhez.

Egészítsék ki az alábbi szöveget a megfelelő kifejezésekkel!

Az olyan területeken, ahol levágták az idős faállományt van szükség. Ez történhet vagy mesterségesen, illetve a korábban ott álló állomány magjaiból kikelt csemetékkel

1 – facsemeték ültetésével, 2 – természetesen, 3 – erdőfelújításra, 4 – makkvetéssel

Azokon a területeken, ahol az erdőt csemeték alkotják, szükség van az Ilyenkor a csemetéket veszélyeztető, gyorsan növényesedő cserjefajokat, gyomokat visszaszorítják. Később, amikor a fák már nagyobbak, során a fiatal fák közül a legjobb alakú, legszebb egyedeket segítve, a beteges, görbe, rossz helyen növekedőket kivágják, így alakítják ki a megfelelő fafajösszetételt, megteremtik a szükséges Ezeket a munkákat mindig előre, a kivágandó fákat

*1 – kijelölik, 2 – növényteret, 3 – erdőfelújítások ápolására, 4 – megtervezik
5 – nevelővágások*

Ha az erdő eléri azt a kort, amikor a legjobb minőségű faanyagot adja, elkövetkezik a A kivágott faanyagból hosszoldással többféle keletkezik, ami lehet például, vagy Az erdészek feladatai közé tartozik az is.

1 – rönk, 2 – választék, 3 – tűzifa, 4 – véghasználat, 5 – papírfa, 6 – erdők őrzése

43. Vadgazdálkodás

A hazánk erdeiben élő nagyvadaknak nincs természetes ellenségük, több száz évvel ezelőtt az ember kiirtotta a csúcsragadozókat, a farkast és a medvét. Ha több a vad, mint az erdő vadeltartó képessége, akkor az állatok az erdő növényeiben és a mezőgazdasági területeken is jelentős kárt okoznak. A vadgazdálkodás legfontosabb feladata az erdőterületen a nagytestű, növényevő állatok állomány nagyságának és minőségének szabályozása. A vadállatok okozta kárt a gazdák részére az erdőgazdaságoknak kell megfizetni, ami évente több millió forintot is kitehet.

Párosítsátok a meghatározásokat a képekkel!

Gímszarvas (*Cervus elaphus*):

Legnemesebb, legértékesebb vadfajunk, nemzeti szimbólum. A bika fejét agancs díszíti, melyet minden évben, tél végén elhullajt. A csemeték rágásával, kihúzásával és a kéreg felhántásával, dörzsölésével okoz károkat.

Dámszarvas (*Dama dama*):

A gímszarvasnál kisebb, könnyen felismerhető fehér foltos bundájáról, valamint a bika jellegzetes lapátos agancsáról. Az erdőben hajtások rágásával, kéreghántással okoz károkat.

Őz (*Capreolus capreolus*):

Csak a bak visel agancsot, amelyet évente elhullajt. Ősztől tavaszig csapatosan él, nyáron általában magányosan fordul elő. 1000-féle hazai növényfaj szerepel a táplálékai között, melynek a negyede fás szárú. A szőlőkben, veteményesekben a fiatal, sarjadó hajtások elfogyasztásával képes megsemmisíteni a terméshozam nagy részét.

Vaddisznó (*Sus scrofa*):

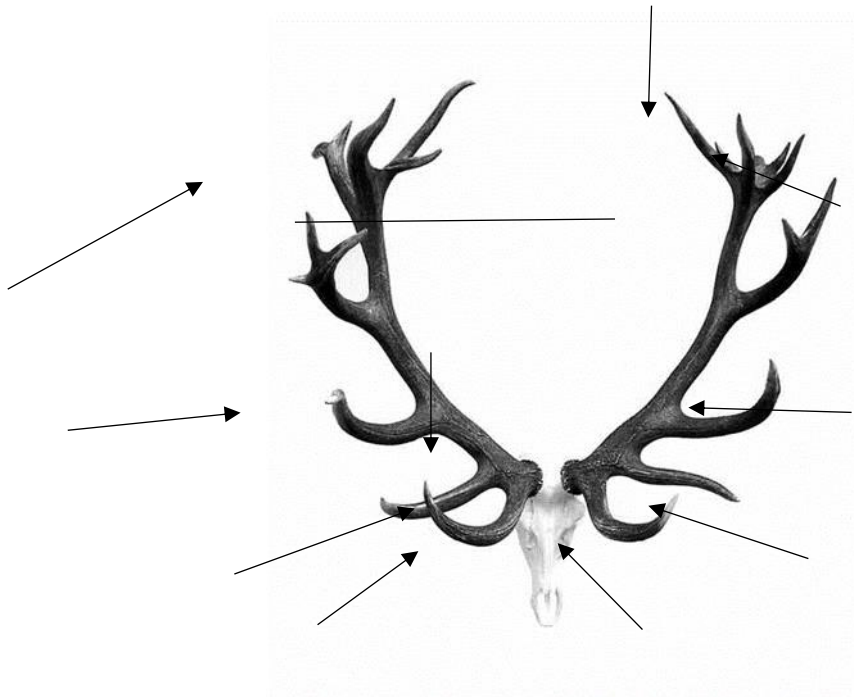
Kondában él. A kan szemfogai agyarrá fejlődnek. Bundája sötét színű, sörteszerű. A malacok 1 hónapos korukig csikosak. A kocák a kukoricaföldeken hatalmas foltokban képesek a növények szárait letörve etetni kicsinyeiket, jelentős kárt okozva a gazdálkodónak.

44.Trófea

Tudtátok, hogy a szarvasfélék családjába tartozó állatok hímjei agancsot viselnek, melyet minden évben a nászidő után elhullajtanak?

Egészítsétek ki a rajzot a felsorolt megnevezésekkel!

1. jobb szár	7. koszorú
2. bal szár	8. jégág
3. vendégág	9. szemág
4. korona	10. agancstő
5. középág	11. koponya
6. terpesztés	

45.Állatnyomok

Nézzétek meg alaposan ezeknek az erdei állatoknak a nyomait!

Próbáljátok lemásolni a megfelelő keretekbe!

Vaddisznó	Őz	Róka	Borz	Nyúl	Mókus

46.Nyomolvasó

A képen 5 nagyvadunk (őz, muflon, dámszarvas, gímszarvas és vaddisznó) láthatók egy erdei tisztáson egy dagonya körül. A tisztásról különböző helyekre mennek. Etetőhöz, patakhoz, sziklához, folyópartra és egy magasles alá. Útjukról csak lábnyomaik árulkodnak.

Határozzátok meg, melyik állat hova ment a tisztásról!

Őz:

Muflon:

Dámszarvas:

Gímszarvas:

Vaddisznó:

47. Online feladat:

Rossz helyen jársz!

Találd meg, melyik nyom nem kerülhetett a tisztásra!

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2027>

48.Állatkereső rejtvény

Az alábbi betűhalmazban 20 állat neve került elrejtésre (vízszintesen, függőlegesen, átlósan). Keress meg ezeket és írd a vonalakra! (Nehezíthetitek úgy a feladatot, ha meghatározott idő alatt kell keresni.)

Szemezgető

f	a	b	l	n	m	é	g	e	k	r	ü	z	s
b	t	f	ó	w	o	r	e	b	n	s	n	a	r
o	z	ü	e	n	ó	l	h	g	a	a	k	m	a
r	s	l	b	k	z	r	f	v	r	s	z	y	q
z	u	e	a	s	m	s	r	u	c	e	l	o	r
y	y	s	g	l	n	a	i	a	m	ó	z	é	é
l	n	b	d	a	z	á	m	d	g	e	v	d	t
o	v	a	c	s	l	d	c	e	d	e	g	r	i
g	e	g	g	d	a	y	t	á	n	a	r	k	s
o	r	o	q	v	d	e	g	e	f	w	v	ó	a
f	é	l	n	y	k	w	d	r	n	t	e	l	s
i	b	y	y	e	g	x	l	x	u	g	l	l	s
u	ő	x	f	z	e	u	k	z	o	y	x	o	q
z	d	á	m	s	z	a	r	v	a	s	g	h	u

.....,,,

.....,,,

.....,,,

.....,,,

.....,,,

.....,,,

.....,,,

A program megvalósítása a HUNG-2020 felhívásra benyújtott, HF/486/2020 azonosító számon nyilvántartásba vett pályázatunk keretében történik.

49. Az erdei állatok családtagjai

A natúrpark területének erdei vadban gazdagok, ha csendben szemlélődünk kirándulásaink során, találkozhatunk is velük.

Segítsetek megtalálni az állatoknak családtagjaikat!

Hím (apa): BIKA, KAN, BAK, KAKAS, KAN

Nőstény (anya): TEHÉN, SZUKA, SUTA, TYÚK, KOCA

Utód (gyerek): MALAC, BORJÚ, KÖLYÖK, GIDA, CSIBE

	Hím (apa)	Nőstény (anya)	Utód (gyerek)
szarvas			
őz			
vaddisznó			
fácán			
róka			

50.Védett növények

A feladatban szereplő védett növények A Pannontáj-Sokoró Natúrpark területén is megtalálhatók.

Keressétek meg a következő védett növényeket a Magyar Állami Természetvédelmi Hivatal honlapján (http://termeszetvedelem.hu/index.php?pg=sub_678) és töltsétek ki a táblázatot!

Tudományos név	Magyar elnevezés	Természetvédelmi érték (Ft)
	magyar repcsény	
	borzas csajkavirág	
	homoki nőszirm	
	bíboros kosbor	
	erdei ciklámen	
	erdei szellőrózsa	
	leánykökörcsin	

51. Online virágos játékok

Szuper virágos játékokat találhattok a Wordwall digitális tananyagai között. Próbáljátok ki ezeket:

Párosító:

<https://wordwall.net/hu/resource/1797306/viragos>

Memóriajáték:

<https://wordwall.net/hu/resource/3030929/kornyezetismeret/viragos-memoriajatek>

<https://wordwall.net/hu/resource/1808212/viragos-memoria>

Virágos növények kvíz:

<https://wordwall.net/hu/resource/1036717/viragos-novenyek>

Virágos növény részei:

<https://wordwall.net/hu/resource/1187345/kornyezetismeret/viragos-noveny-reszei>

52. Miért színesek a virágok?

Olvassátok el a következő szöveget!

MIÉRT SZÍNESEK A VIRÁGOK?

No, persze nem a mi kedvünkért. A virágnak a szín azért fontos, hogy a rovarok könnyűszerrel rábukkanjanak színük alapján a maguk mézcsárdájára. Ha figyelmesen szemügyre vesszük a réten sürgő-forgó rovarnépet, rögtön észrevehetjük, hogy nem minden virágot látogatnak egyforma szívesen. A méhek a lila és a fehér virágokat kedvelik. A nappali lepkék a pirosakra szállnak szívesen, míg alkonyatkor repkedő rokonaik a sötétben is messzire világító fehér virágokat látogatják. A legyek a hússzínű virágokért rajonganak.

Vajon mitől ilyen vagy olyan színű egy virág? A tudósok kimutatták, hogy a virágsziromban érdekes festékanyag van. A virágok változatos színe többnyire a piros, a kék és az ibolyaszín keveréke. A réten egész nyáron át messzire sárgállanak a pitypang virágai. Ezek egy másik festékanyagnak köszönhetik színüket. A természetben sok a fehér virág is. Ezek nem tartalmaznak festéket, hanem sejtek közötti levegőbuborékok keltik a fehér szín látszatát.

Szeretnél egy piros ibolyacsokrot? Mi sem könnyebb ennél! Egy ecetet tartalmazó nyitott kis üveget az ibolyacsokorral együtt boríts le egy pohárral: s meglátod, hogy a párolgó ecetsav hatására a szirmok megpirosodnak. Ha viszont piros virágszirmok mellé szalmiákszeszt helyezel a pohár alá, megkékülnek.

Kiss Bitay Éva alapján

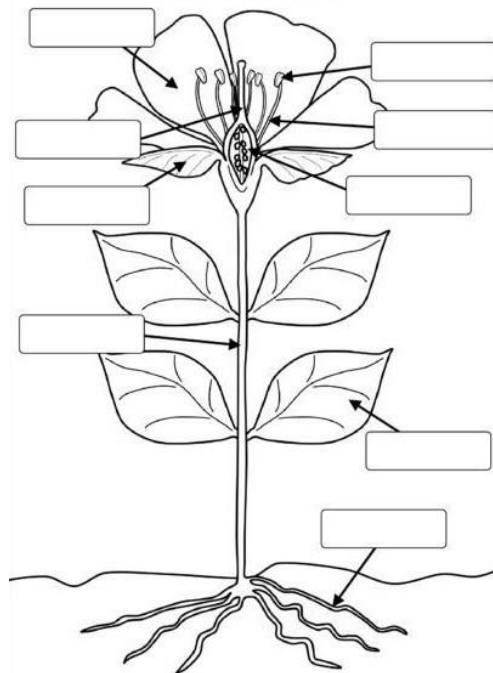
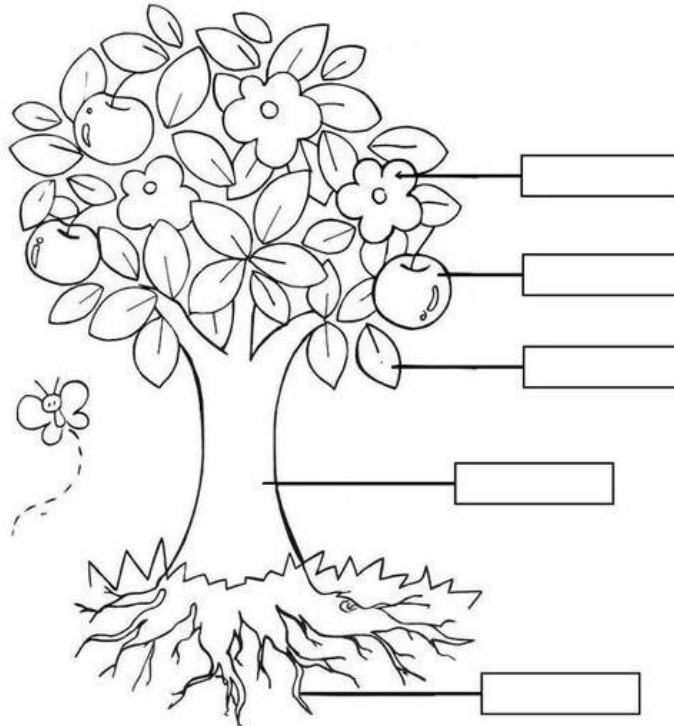

A szöveg alapján kössétek össze az összetartozókat!

A fehér színt	lila és fehér színű virágokat kedvelik.
Az alkonyi lepkék	keltik fel a rovarok figyelmét.
A legyek a	hússzínű virágokat részesítik előnyben.
A nappali lepkéknek	a piros virágok keltik fel az érdeklődésüket.
A méhek a	a sejtek közötti levegőbuborék okozza.
A piros, kék, ibolya és sárga színeket	a fehér virágokat keresik.
A virágok színükkel	a különböző festékanyagok keveréke okozza.

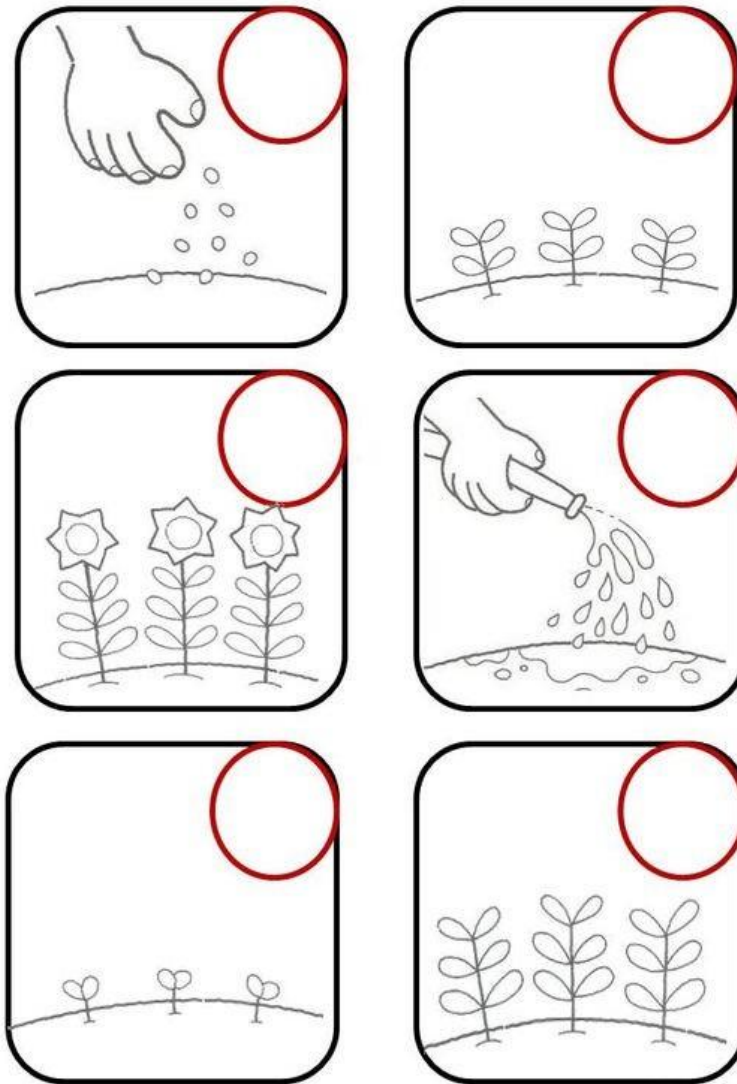
53.Növények részei

Nevezzétek meg az alábbi növények részeit! Színezzétek ki a rajzokat!

54. Ültess virágot!

Számozzátok be a helyes sorrendet!

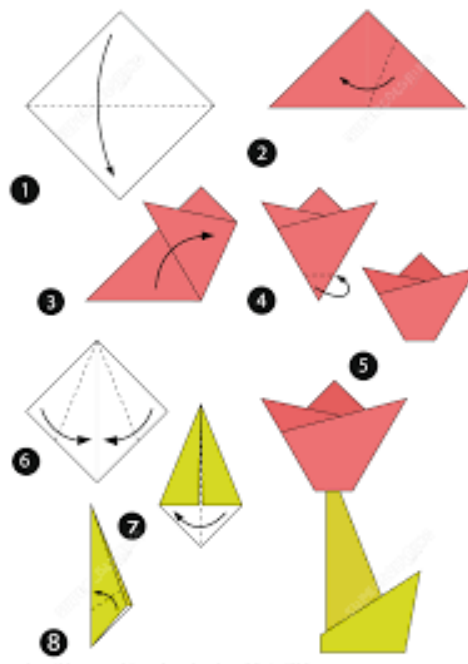
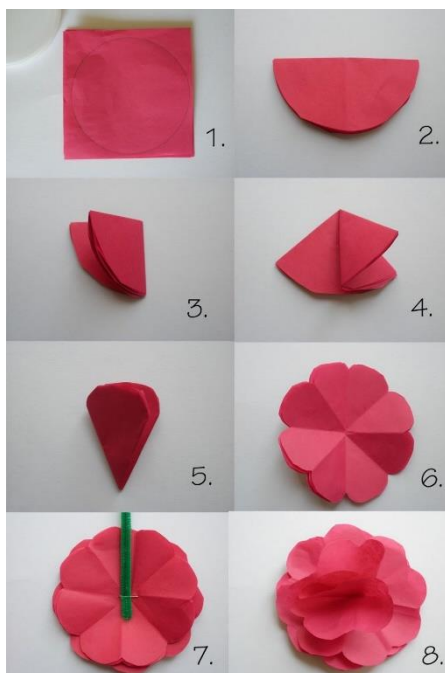

Ültess te is virágot (cserépbe is lehet)! Ápold és gondozd!

Virágod fejlődéséről készíts rajz- vagy fotósorozatot!

55.Papírvirágok készítése

Papírból sokféle technikával lehet virágot készíteni. Íme néhány ötlet:

56. Az év vadvirága

Az év vadvirága mozgalom Magyarországon 2011-ben indult. Eredetileg magánkezdeményezés volt, de mára már a Magyar Természettudományi Múzeum támogatja.

Fő célja, hogy a hazánkban természetesen előforduló, ritka vagy ritkulóban lévő növényfajokat minél szélesebb körben ismertté tegye.

A képeken az utóbbi 4 év (2018-21) vadvirágait látjátok. Nevezzétek meg őket!

2018.

2020.

2021.

57.Szépséges vadvirágok

Sok esetben nehéz megállni, hogy a szépséges virágokat leszedjük és magunkkal vigyük, így csempészve be a kikelet hangulatát a lakásba. Ezzel azonban sok kárt okozhatunk.

A virágokból fejlődik a mag, belőlük lesz a termés. Ha leszedjük a virágot, akkor a növénynek abban az évben nem lesz arra lehetősége, hogy magokat neveljen és így szaporodhasson.

Általában a legszebb virágokat szedik le, így folyamatosan csak a „silányabb” növényeknek van lehetőségük a szaporodásra. Ráadásul a legtöbb leszedett virág 1-2 óra alatt elhervad, sokkal tovább marad meg szépsége, ha otthagyjuk a tövén.

Készítsetek egy figyelemfelhívó plakátot, amiben arra kéritek az embereket, hogy ne szedjék le ezeket a szép koratavaszi virágokat!

58.Hóvirág

A hóvirágot bizonyára mindenki szereti, hiszen amikor a tél végén kidugja fejét a földből, tudjuk, már nincs sok hátra a tavasz beköszöntéig. 2005 óta védett növény, eszmei értéke 10 ezer forint - ám kiskertünkben nyugodtan termeszthetjük.

Képzeljétek el, hogy szép, kikeleti hóvirágok vagytok. Írjatok egy szívhez szóló üzenetet az embereknek, hogy miért ne szedjenek le benneteket!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

59. Gyógynövények

A Pannonhalmi Főapátság Arborétuma és Gyógynövénykertje egész évben látogatható, benne olyan fajok tekinthetők meg, melyek térségünkben vadon is előfordulnak.

A régi korok szerzetesei nagy gonddal termesztették és gyűjtötték a gyógyításhoz szükséges növényeket. A természettudományos vizsgálatára, a monostor természeti környezetének tudatos alakítására a 19. század első évtizedeiből vannak adataink. 1830-ban már mintegy 80 fa- és cserjefaj található az apátság arborétumában, amelynek angolkert jellegét Szeder Fábián alakította ki az 1840-es években.

Melyik gyógynövényekre igazak az alábbi állítások?

A világszerte az egyik legismertebb háziszser. Gyulladásgátló, görcsoldó, emésztésjavító, fertőtlenítő hatású. Külsőleg szemborogató, toroköblítő, fogínyerősítő. Fehér, illatos virágát gyűjtjük.

A C-vitamin-tartalma tízszer magasabb, mint a citromé. Járványok idején, különösen influenza ellen a szervezet ellenálló képességét fogyasztásával eredményesen fokozhatjuk. Piros bogyóit ősszel gyűjtjük.

A szúrós leveleit, illetve gyökerét kell gyűjteni. A levelek teája vértisztító, vizelethajtó, köhögéscsillapító, a szervezet általános ellenálló képességét fokozza. Torokgyulladás során gargarizálással enyhíti a fájdalmat. Főzetétől szép fényes lesz a megmosott haj.

A szép koronájú, nagy fa. Illatos virágának teája népszerű háziszser. Légúti megbetegedések esetén köhögéscsillapításra, gyulladások kezelésére, lázas meghűlésre, vértisztítónak, toroköblítőnek hatásos.

Anövény minden részében kellemes, jellemző illatú, húsító ízű. A levél teája reggeli vagy üdítő italként, de gyógyszerként is egyaránt értékes. Étvágygerjesztő, görcsoldó hatású. Torokbántalmak és rekedtség ellen öblögetésre, gyulladásokra borogatásként alkalmazzák.

A növény üdén nyíló virágzatát és az érett termését kell gyűjteni. Teája meghűléses betegségekben használt izzasztó, vizelethajtó, köhögéscsillapító, vértisztító és enyhe hashajtó hatású. Sok embernek mindennapi reggeli vagy üdítő itala, kellemes íze miatt. A- és C-vitamint is tartalmaz.

60. Találós kérdések

Egészséges, gyógyító növényekről szólnak a találós kérdések. A megfejtéseket a vonalra írájátok!

„Gyümölcs vagyok, édes vagyok,
ha megértem piros vagyok.

Télen elrejt jól a kamra,
mi is volnék, ha nem”

Megfejtés.....

„Kiskoromban nyersen esznek,

ízét adom a levesnek.

Barátom a petrezselyem,
egy csokorba kötik velem.”

Megfejtés:

„Alig volt több, mint egy falás,

mégis éget, mint a parázs.

Tüzét vízzel nem olthatod,
hiába is próbálgatod.”

Megfejtés:.....

„Szereted, vagy nem szereted,

ha megeszed – megkönnyezed!

Mi az?”

Megfejtés:

61.A kamilla

Olvasd el a szöveget!

Egyik legkedveltebb gyógynövényünk a kamilla. Egyéb elnevezései: orvosi székfű, Szent-Iván pipitér, pipiske, anyafű, szikfű, bubulyka.

A kamillával a legkülönbözőbb helyeken találkozhatunk, így vetésekben, utak mentén, vagy akár gyomos területeken. Mezőkön, útszéleken, parlagokon általában nagyobb tömegben fordul elő. Magyarországon az Alföld szikes területein, a mai napig gyűjtik a kamillát, melynek minősége világszerte elismert.

A növény melegigényes, mérete változó: a pár cm nagyságútól akár 60 cm magasságra is megnőhet, szára gyéren elágazó. Levelei szórt állásúak, sallangosan szedeltek. Virágai fehér színűek, belső sárga részük kúpos alakú. A növény jellegzetes, kellemes illatú.

Április végétől nyár elejéig gyűjthetjük a virágát, rövid kocsánnyal leszakítva. A gyűjtés során speciális eszközt, kamillafésűt szoktak használni. Szárítása és tárolása nagy odafigyelést igényel, a virág pár nap alatt megszárad. A száraz kamillavirág igen sérülékeny, ezért leginkább papírdobozban érdemes tárolni, nedvességtől védett helyen.

Teája tisztítja a légutakat, gyulladáscsökkentő, görcsoldó hatású, valamint sebkezelésre, arc-, és hajápolásra is javallják. Többek között fájdalom- és lázcsillapításra ajánlják, a fejfájást is kezelték vele. Bár régebben szembetegségekre borogatásként használták, a kamilla kötőhártya-gyulladást is okozhat, ezért ma már ilyen célból ritkábban alkalmazzák.

Teáját forrázással készítjük: egy csésze teához egy púpozott teáskanálnyi virágzat szükséges, kb. 10 perc állás után már fogyasztható is. Ízesíthetjük cukorral, mézzel, citromlével.

Kamilla

Az előző szöveg alapján oldd meg a következő feladatokat!

Készíts egy újságnak 2-3 mondatos, rövid ajánlást a kamilláról és adj címet az írásnak!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hogyan készül a kamillatea? Írd le 4-5 mondatban, mintha te készítenéd! Használd a megadott szavakat!
(csésze, vízforraló, kamillavirág, 10 perc, ízesítés, méz)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

62.Fűszerbatyu

Hallgassátok meg az Alma együttes Fűszerbatyu című dalát!

<https://www.youtube.com/watch?v=PVa0eYm8-Gk>

Soroljátok fel, milyen gyógynövényeket hallottatok a dalban!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ezek közül melyeket ismeritek? Használjátok valamelyiket otthon? Ha igen, akkor mire?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

63.Fűszerbatyu

Hallgassátok meg az Alma együttes Fűszerbatyu című dalát!

<https://www.youtube.com/watch?v=PVa0eYm8-Gk>

Rajzoljátok le ezeket a dalban hallott gyógynövényeket! Írjátok melléjük, hogy milyen gyógyító hatásaik vannak!

Gyermekláncfű		
Bodza		
Áfonya		

64. Keresd a párját!

Sokféle vers, találós kérdés született a gyógynövényekről. A következő feladatban találjátok meg a megoldást adó képeket! Kössétek össze az összetartozókat!

MINDEN VIRÁGÁN
SZÁZ FEHÉR CSILLAG
TENYÉRNVI TEJÚT
VILÁGNAGY ILLAT.

ÁROK ISZAPIJÁT, MOCSÁR KÖNNYÉT
MILLIÓ AJAKKAL ÍZLELI,
S A SÓT, MIBEN SZIK-GÖRÖNGY ÉG,
SZIKKADVA MÉZZÉ ÉRLELI.

BÓBITA, BÓBITA TÁNCA
LIBBENŐ SZÖRGOLYÓ ÁLMA,
BÓBITA, BÓBITA JÁTSZVA, AZ ORROD HEGYÉRE
SZÁLLNA.

ICI-PICI PIROSKA,
FEJÉBEN EGY KIS SAPKA,
HÁTULJÁBAN KIS CSUTKA.

HOGYHA EGYSZER HOZZÁÉRSZ,
REÁD JÖN A VISZKETÉS.
HIÁBA IS VAKAROD,
NEM MÚLIK EL A BAJOD.

65. Gyógynövények

Nevezzétek meg a képeken látható gyógynövényeket! Írjátok a képek alá, mit készítenek belőlük!

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

66.Gyógynövény bemutatása

Válasszatok egy olyan gyógynövényt, ami a feladatokban nem szerepel! Mutassátok be néhány mondatban!
Készítsetek hozzá rajzot is!

.....

.....

.....

.....

.....

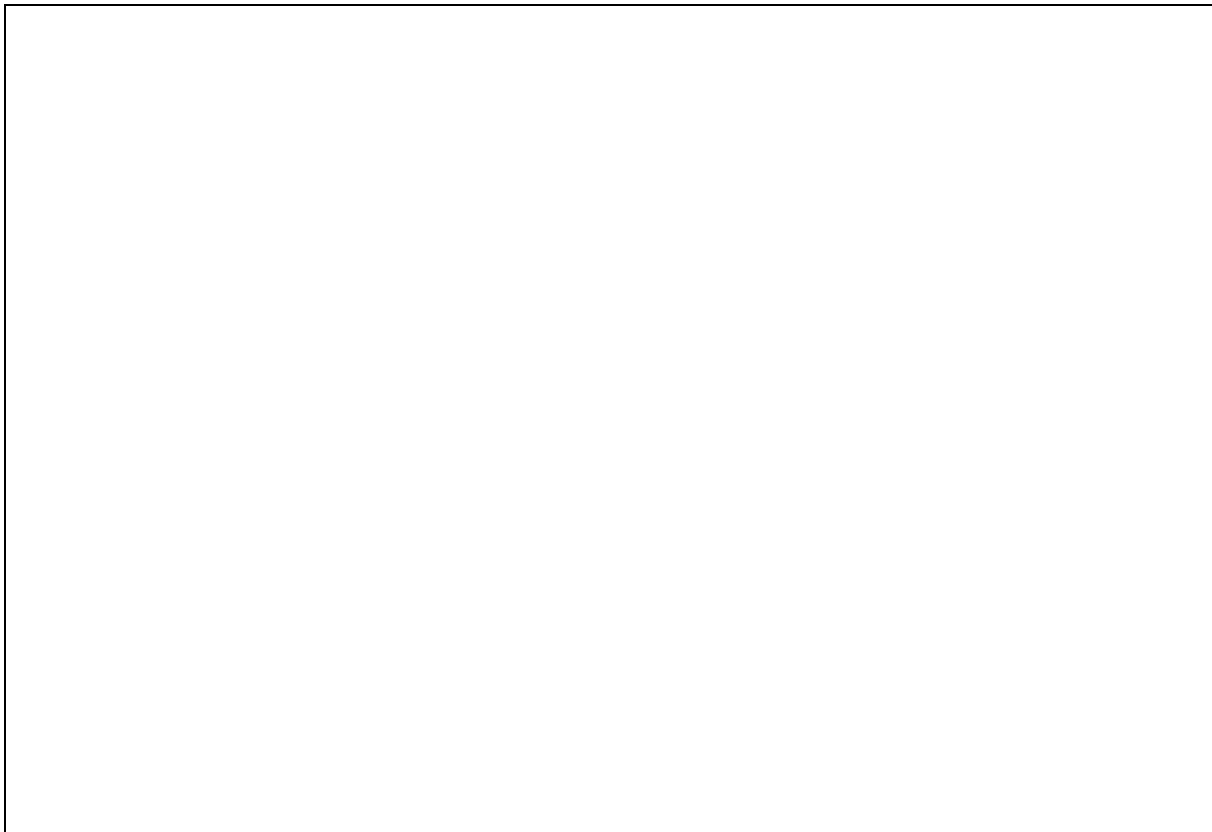
.....

.....

.....

.....

.....

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for drawing a picture of the chosen medicinal plant.

67. Gyógyító gyümölcsök

A gyümölcs az egészség szimbóluma, lehetőségeinkhez képest fogyasszuk a természet bőséges kínálatát!

Natúrparkunk területe is bővelkedik gyümölcsökben.

A következő gyümölcsöket bizonyára ti is ismeritek. Egészítsétek ki őket a magánhangzóikkal! Nézzetek utána, hogy milyen gyógyító hatásaik vannak!

...LM...

...SZ...B...R...CK

SZ...D...R

SZ...LV...

S...RG...D...NNY...

CS...R...SZNY...

...F...NY...

G...R...GD...NNY...

SZ...L...DG...SZT...NY...

B...RS...LM...

K...K...NY

68. Gyümölcsök

Válogassatok az előző feladat gyümölcsei közül, és töltsétek meg velük az üveget!

69. Levendula

A levendula az egyik legsokoldalúbban, legváltozatosabban használt finom illatú gyógy-, fűszer- és dísznövény. Európába a Rómaiak hozták be, az ókorban ez a növény a szépségápolás meghatározó növénye volt.

1920-as évek közepén Bittera Gyula – korának neves gyógynövényszakértője - telepítette Magyarországon az első levendula ültetvényt, egyenesen Franciaországból hozott szaporítóanyaggal. Addig az országban csak a középkori kolostorkertekből volt ismert a levendula.

Soroljátok fel, mi készíthető levendulából!

.....

.....

.....

.....

.....

70. Levendulaszappan készítése

Használjátok ki a levendula virágzását és készítsetek belőle kedvetek szerint limonádét, desszerteket vagy akár szappant is. Utóbbit elkészíteni sokkal könnyebb, mint elsőre gondolnátok!

Hozzávalók:

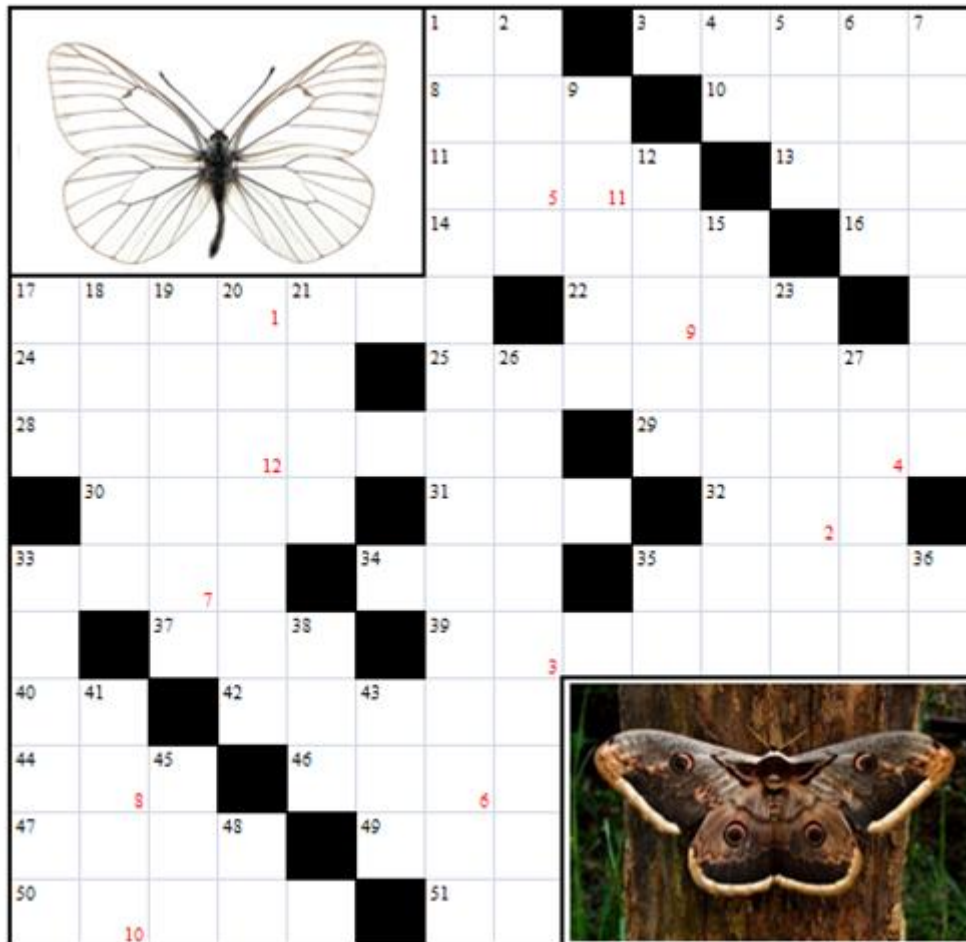
- 150 g semleges növényiolaj-szappan
- 1 evőkanál friss vagy szárított levendulavirágzat
- 30 ml almalé
- 40 ml citromlé
- 1 evőkanál mélylila levendulavirágzat
- 6 csepp levendulaolaj

Elkészítés:

1. Reszeljük le a növényi szappant egy reszelőn, vagy daraboljuk fel egy késsel.
2. Öntsük a levendulavirágokat 100 ml vízbe, és főzzünk egy erős levendulateát. 15 perc után szűrjük le a virágokat.
3. 60 ml levendulateát melegítsünk fel vízfürdőben az almaléval együtt. Keverjük el a szappanpelyheket a folyadékban addig, amíg egy homogén masszát nem kapunk.
4. Hagyjuk a masszát kihűlni, majd keverjük hozzá a citromlevet, a sötét levendulavirágokat és az illóolajat.
5. A masszát szappanformába önthetjük, vagy a kezünkkel golyó alakúra formázhatjuk. Kész is vagyunk!

72. Keresztrejtvény

Fejtsétek meg a keresztrejtvényt! A bal felső lepke neve az egyik megfejtés, melyet a függőleges 1. alatt találtok meg. A jobb alsó lepke nevét a piros számokból kitöltött alsó sor adja.

1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	3	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----

Vízszintes:

1. Angol autójelzés 3. Háziállatok elkerített kifutója 8. Visszafelé: óceán angolul 10. A kalózok kincset tartottak benne 11. Becézett Erzsébet (A=Á) 13. Fürdőszoba része 14. Redőny névelővel 16. MO 17. Fatörzs külső felülete 22. Alabárdos ítéletvégrehajtó 24. Erősen kívánó 25. Hozzászalad 28. Moziban hallható muzsika 29. Zsuzsa (színésznő volt) 30. RMEA 31. Az Operaház tervezője (Miklós) 32. SJA 33. A talajban keres 34. Felső végtag 35. Szemmel érzékelte 37. Vörös angolul 39. Unalomig kibeszélt téma (... csont) 40. VA 42. Lókereskedő 44. Női név 46. Nagyítólencse 47. Szellemi sport 49. Sokan hangnélkül! 50. Becézett Erzsébet 51. Tojás németül

Függőleges:

2. Tanár teszi az ellenőrzőbe 4. Rangjelző 5. Hátrafelé közlekedő állat 6. Férfinév 7. Amerikai énekeső 9. Lakás része 12. Farsangi bál kelléke 15. Bölcsesség 17. FAF 18. Vonatkozó névmás ragozott alakja 19. Kereskedő régiesen 20. Dobogósok 21. Ritka női név 23. Mondatfajta 26. Kolbászféle 27. Névutó 33. Katonai fegyvernem 35. Énekhang 36. AT 38. Rombol 41. Romlott szalonna 43. A puska nagyobbik fele! 45. Régi űrmérték 48. Azonos betűk

73.Pillangók

A következő feladatokat online tudjátok megoldani a Wordwall digitális tananyagban.

Pillangó párosító:

<https://wordwall.net/hu/resource/2333648/pillangó-párosító>

74. Pillangó kereső - Lufi pukkasztó:

<https://wordwall.net/hu/resource/2200080/pillangó-kereső>

75. Pillangó fejlődése:

<https://wordwall.net/hu/resource/1787795/pillangó-butterfly>

Helyezd őket helyes sorrendbe!

		1.	<input type="text"/>	4.	<input type="text"/>
		2.	<input type="text"/>	5.	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	3.	<input type="text"/>		

76. Pillangó memory:

<https://wordwall.net/hu/resource/2218324/pillangó-memory>

77.A három pillangó

Ismeritek a mesét? Olvassátok el újra!

Jékely Zoltán: A három pillangó

Volt egyszer három pillangó: egy sárga, egy piros meg egy fehér. Vígan játszadoztak a verőfényes mezőn, virágról virágra szállkostak, táncoltak, repdestek jókedvükben. De hirtelen beborult az ég, közeledett a vihar.

- Repüljünk haza - mondta a sárga pillangó, s ijedten pergette szárnyát.

- Minél gyorsabban - mondta a piros is, a fehér is, s elindultak gyors szárnyalással.

Éppen jókor értek haza, mert a zápor már megeredt, s egyre vizesebb lett a szárnyuk. De a ház ajtaját nem tudták kinyitni, s az eső mind jobban s jobban szakadt.

- Menjünk a sárga tulipánhoz - mondta a sárga pillangó -, az majd bebocsát. S a szakadó esőben elvergődtek a tulipánhoz, és könyörögni kezdtek neki:

- Kis Tuli, nyisd ki a kelyhed, hadd húzódjunk meg az eső elől.

De a tulipán így felelt: - A sárgának meg a pirosnak szívesen kinyitom, de a fehérnek nem.

Erre a sárga meg a piros pillangó összenézett, majd így felelt a szívtelen tulipánnak:

- Ha fehér testvérkémet nem bocsátod be, mi is kint maradunk!

A tulipán csak ingatta a fejét, s kelyhét nem nyitotta ki. Az eső pedig mind sűrűbben szakadt.

- Menjünk a liliumhoz - mondta a fehér pillangó.

Ázva-fázva elvergődtek a liliumhoz, s szépen kérlelni kezdték:

- Kis Lili, nyisd ki a kelyhed, hadd húzódjunk meg az eső elől.

De a lilium így felelt: - A fehérét örömet befogadom, de a sárgát és a pirosat nem.

Erre a fehér pillangó így felelt: - Ha a testvérkéimet nem fogadod be, én is kint maradok. Inkább ázzunk együtt, mintsem elhagyjuk egymást.

A szívtelen lilium csak ingatta a fejét, s kelyhét nem nyitotta ki. Továbbvergődtek hárman csuromvizesen a szakadó esőben. Hímporuk már elázott, csápjuk kókadozott, szárnyuk össze-összetapadt, még a lelkük is átázott. Csetlettek-botlottak fűszálról fűszálra, s egy-egy lapu alatt húzták meg magukat, de a szél oda is besüvöltött, s bebecsapott az eső.

Süss fel, nap, süss fel, nap, szárogasd meg szárnyamat, nyisd ki a virágokat! - könyörgött a három didergő pillangó.

A nap meghallotta a sűrű felhők mögül a pillangók esdeklő kérését, s annyira megilletődött, hogy a felhőket elűzte, meleg fényt árasztott a mezőre, s a pillangók szárnyát egykettőre megszáritotta. S a három pillangó

újra táncolt, repdesett vígan, míg csak le nem áldozott a nap. Akkor aztán szépen hazaszálltak, kis házukat kinyitották, lefeküdtek s elaludtak.

A meséhez kapcsolódik a következő feladatok:

<https://wordwall.net/hu/resource/6132638/irodalom/három-pillangó>

Tedd sorba!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

<https://wordwall.net/hu/resource/3492032/három-pillangó>

Volt egyszer három pillangó, egy sárga, egy piros és egy fehér.

Igaz

Hamis

78.Rovarnevek

Rovarnevek olvashatók a táblázatban vízszintesen, függőlegesen és átlósan, oda- és visszafelé. Keresétek meg, és húzzátok ki az elrejtett szavakat! A megmaradt betűket sorban olvassátok össze, és a kapott mondatot írjátok a kipontozott vonalra!

Az elrejtett szavak (a rejtvényben szóközők nélkül szerepelnek):

almamoly, apácalepke, bogár, bögöly, csajkó, csótány, fecskefarkú lepke, foltos hangya, fülbemászó, galagonyalepke, havasi cincér, háziméh, homoki futrinka, kis farágólepke, kormospille, lőtücsök, nünüke, pejbogár, pondró, szarvasbogár, szőlőkabóca, szövődarázs, tavi szitakötő, termes, verőköltő bodobács, vértetű, zsizsik

A	K	I	S	F	A	R	Á	G	Ó	L	E	P	K	E	N	A
S	A	E	Z	E	K	P	E	L	A	C	Á	P	A	M	Z	K
C	Y	E	Ö	C	T	I	P	A	R	Z	E	K	Ü	N	Ü	N
Á	G	K	V	S	Z	A	R	V	A	S	B	O	G	Á	R	I
B	N	G	Ö	K	E	O	L	É	Y	E	P	Ó	A	H	N	R
O	A	A	D	E	L	T	E	R	R	M	E	R	Ü	Á	Ö	T
D	H	L	A	F	L	R	L	T	E	R	J	D	T	Z	T	U
O	S	A	R	A	I	É	M	E	E	E	B	N	L	I	Ö	F
B	O	G	Á	R	P	C	Y	T	A	T	O	O	N	M	K	I
Ö	T	O	Z	K	S	N	E	Ü	C	K	G	P	Ö	É	A	K
T	L	N	S	Ú	O	I	C	S	Ó	T	Á	N	Y	H	T	O
L	O	Y	K	L	M	C	O	S	B	L	R	Ó	L	K	I	M
Ö	F	A	G	E	R	I	I	K	A	A	I	E	O	Ö	Z	O
K	G	L	Y	P	O	S	S	I	K	J	É	G	M	S	S	H
Ö	E	E	S	K	K	A	S	S	Ö	É	K	G	A	C	I	É
R	T	P	M	E	E	V	G	Z	L	K	E	Ó	M	Ü	V	L
E	L	K	Ö	R	Í	A	Z	I	Ö	N	I	A	L	T	A	J
V	Ö	E	V	Ö	S	H	Z	S	Z	Á	M	Á	A	Ó	T	R
Y	L	Ö	G	Ö	B	A	Ó	Z	S	Á	M	E	B	L	Ü	F

.....

79.Mennyi az anyyi?

A felső sorban lévő rovarok jellemző tulajdonságait összekevertük. Válasszátok ki az egyes rovarok a megfelelő jellemzőit, és a mellette lévő számokat adjátok össze! A végösszeg minden rovar esetében azonos lesz. Írjátok ezt a számot az alsó négyzetbe!

nappali pávaszem

aranyos bábrabló

házi méh

kék dongólégy

fedeles szárny 5

billér 3

pikkelyes szárny 1

hártyás szárny 5

nyaló szájszerv 5

nyaló szájszerv 1

pödörnyelv 4

rágó szájszerv 1

futóláb 4

kapaszkodó láb 2

tapadókorongos láb 1

gyűjtőláb 4

háziállat 2

közömbös 3

betegséget terjeszt 4

hasznos 2

nyű 2

ragadozó lárva 3

hernyó 5

kukac 3

.....

80. Keresd az összetartozókat!

házi méh

földi bolha

imádkozó sáska

szegélyes csíkbogár

olaszsáska

ruhatetű

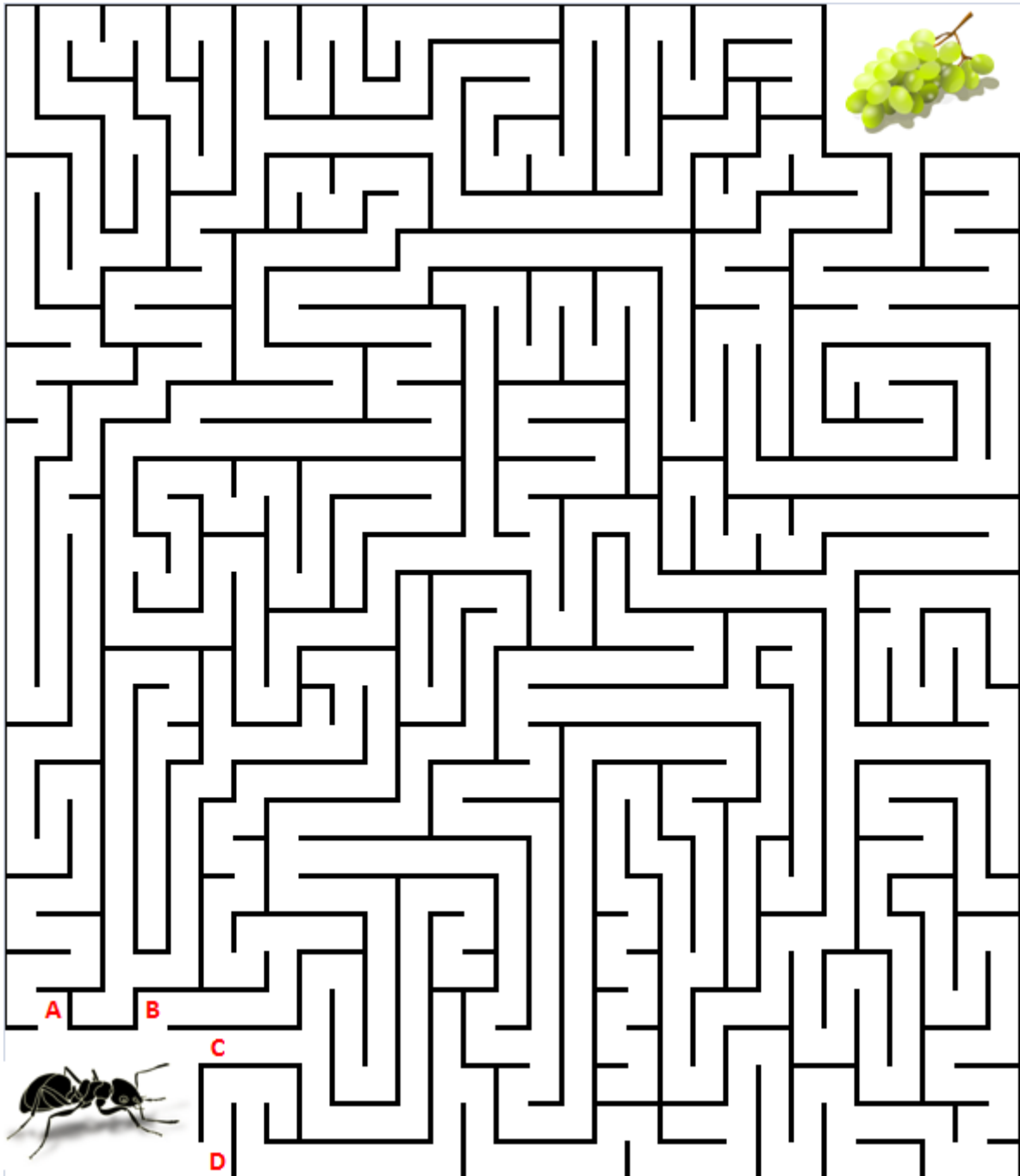
lótücsök

80.Labirintus

Segíts a hangyának! Melyik úton jut el a szőlőszemekhez?

A megoldás:

82. Kösd össze

Az első oszlopban lévő rovarokat kössétek össze a második oszlopban található testrészeikkel! A testrészek előtti betűt írjátok a megfelelő rovar mellé a harmadik oszlopba! Megfejtésül egy nem túl gyakori, ám annál szebb nevű gyümölcskártevő nevét kapjátok.

A: fedeles szárny	Cserebogár	
A: rágó szájszerv	Házi légy	
A: lemezes csáp	Házi méh	
C: fartoldalék	Rózsabogár	
I: ugróláb	Olaszsáska	
L: billér	Cseresznyelég	
L: homlokzsák	Sakktáblalepke	
M: gyűjtőláb	Lótücsök	
N: ásóláb	Fülbemászó	
O: pikkelyes szárny	Erdei ganajtúró	

Megfejtés:

83.Lóugrásban

Járátok végig lóugrásban a négy kis táblát! Olvasátok össze a mezőkön lévő betűket, úgy, hogy mindenhová csak egyszer léphettek!

A megfejtések:

1. A középén látható rovar neve:
2. A ritka állat egyik magyarországi előfordulási helye:
3. Eredeti élőhelye:
4. Ezek közelében él:

1.

G	Á	Ö	Z
S	Ö	É	V
D	I	S	R
V	L	A	

3.

D	S	G	Ö
Ö	G	É	Z
R	Á	R	-
	L	O	G

2.

Z	É	G	
Y	H	É	M
L	E	N	E
I	S	P	G

4.

	S	Ó	K
V	E	O	S
F	Y	A	Z
L	I	Ú	L

84.Intarzia

Keresztnevek rejtőznek a szóhatárokon. Ha megtaláltátok, írjátok a pontozott vonalra, az első betűket a karikába írjátok! Függőlegesen összeolvasva egy rovarcsoport nevét kapjátok. A második szakaszból azt is megtudhatjátok, hogy ezek a rovarok mikor aktívak.

A mag darabokra tört.

Velem illedelmesen beszélj!

Sándor kalapot kapott.

Évi olajat készített elő a főzéshez.

Engem ma kiver a veríték.

Az öreg halász lóra szállt.

Nem esek le a fáról.

A kapa lila nyelet kapott.

A róka talált egy sajtot.

Mit csinál e derék legény?

Ha ma van újév, akkor tegnap volt szilveszter.

Az ő fejére már nem jut kalap.

A hosszú úton a koffer koszos lett.

Te kis kópé, kié vagy?

A pék ízetlen kenyeret sütött.

Icu bulvárlapok címlapján szerepel.

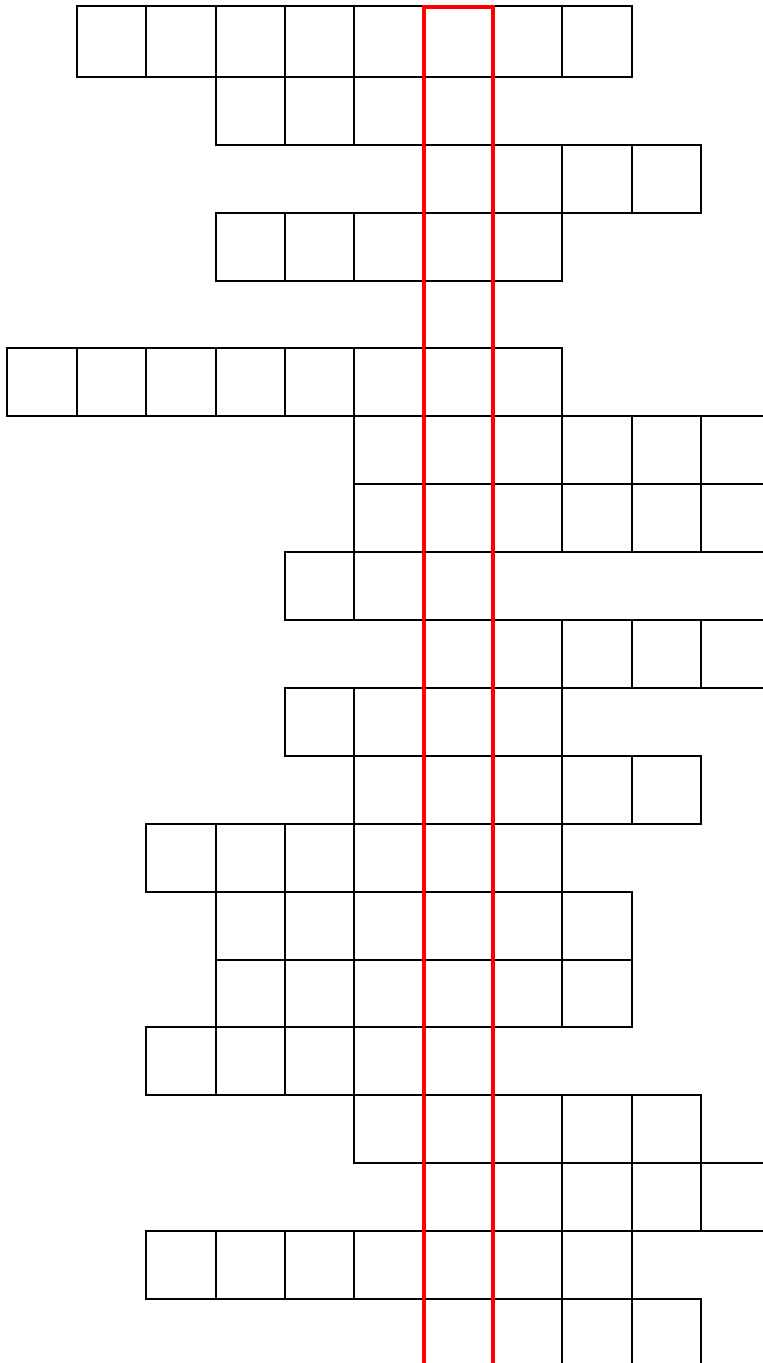
A lusta másnap sokáig aludt.

Arád ámulatba ejtett tegnap.

A tornászokat ezennel libasorba állítjuk.

85.Fekete István állatnevei

A meghatározások Fekete István regényeinek állathősei. Ha beírjátok, hogy milyen állatfajhoz tartoznak, a piros függőleges oszlopban megkapjátok 2015. év rovarának nevét.

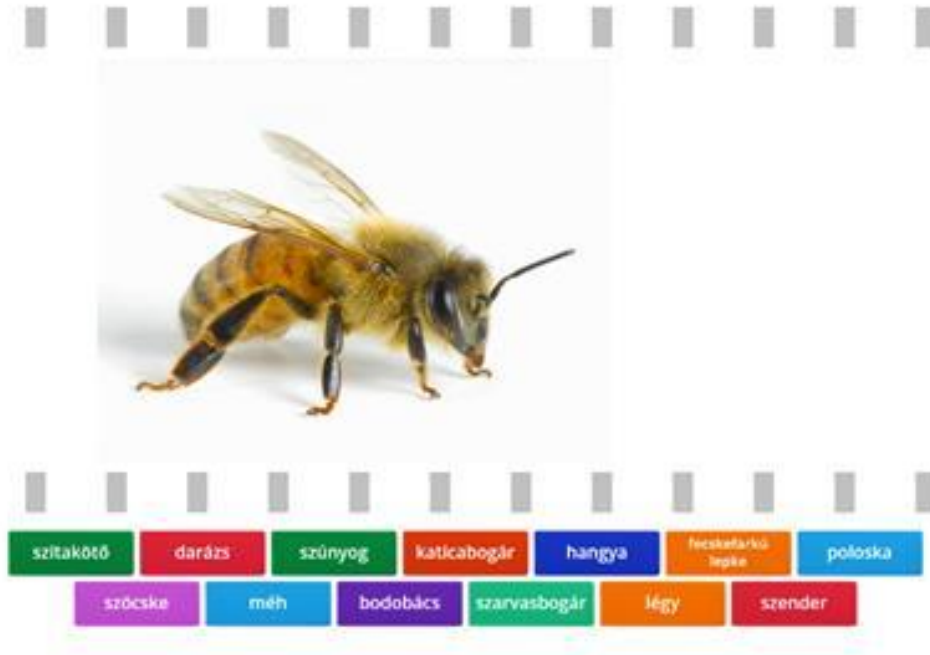
Pille
Vuk
Csusz
Bogáncs

Tás
Tecs
Csí
Szú
Mu
Killi
Kakat
Csám
Hú
Vit
Csur
Kró
Kele
Kiz
Sut

86. Online feladatok a rovarokról

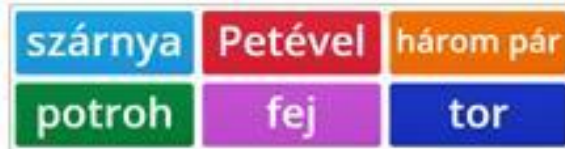
Párosító:

<https://wordwall.net/hu/resource/14457429/környezetismeret/rovarok>

87. Hiányzó szó:

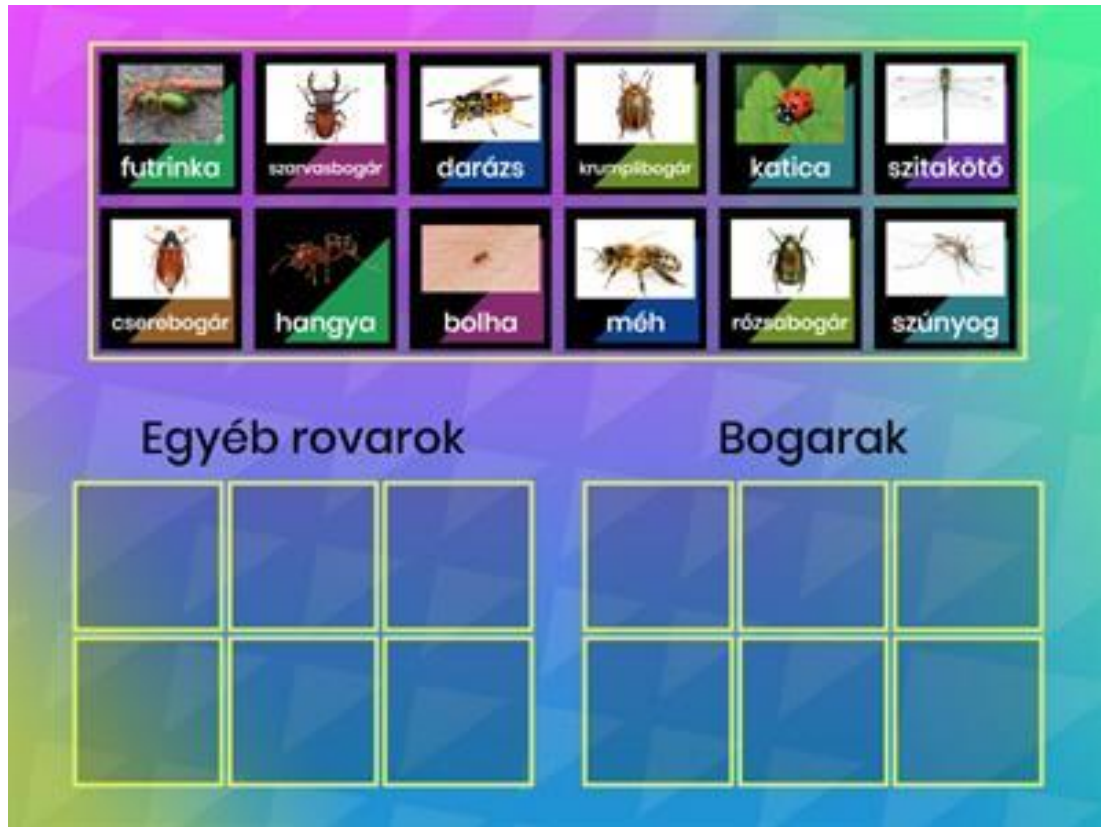
<https://wordwall.net/hu/resource/9294331/rovarok-2-osztaly>

A rovaroknak ízelt lábuk van. A legtöbb rovarnak két pár hárttyás van. Fő testrészeik a , a és a . szaporodnak.

88. Bogár vagy más rovar?

<https://wordwall.net/hu/resource/1794048/környezetismeret/bogár-vagy-más-rovar>

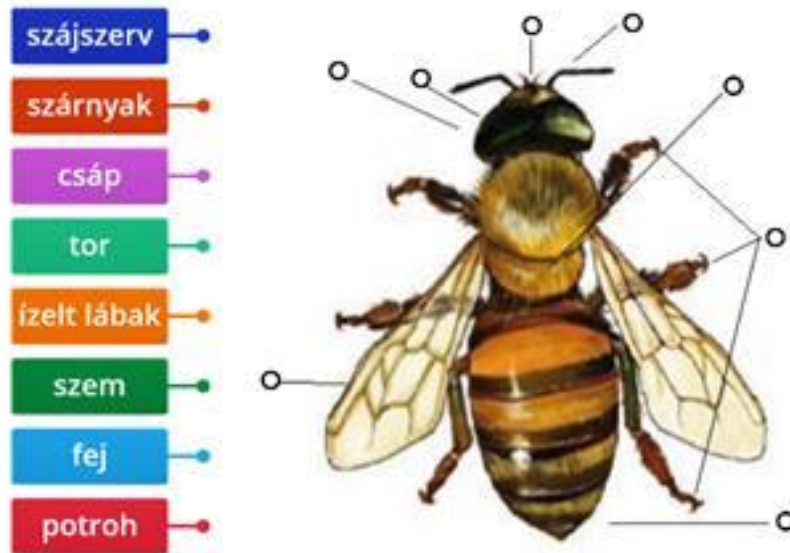

The image shows a word wall activity for insect classification. At the top, there is a grid of 12 insect images, each with its name written below it in a colored box. The insects and their names are: futrinka (green), szarvasbogár (brown), darázs (yellow), krumpilbogár (brown), katica (red), szitakötő (green), cserebogár (brown), hangya (black), bolha (brown), méh (yellow), rózsabogár (green), and szúnyog (brown). Below the grid, there are two columns of empty boxes for classification. The left column is labeled 'Egyéb rovarok' and the right column is labeled 'Bogarak'. Each column has two rows of three boxes each.

Egyéb rovarok			Bogarak		

89. Melyek a rovarok főbb testrészei?

<https://wordwall.net/hu/resource/1792760/környezetismeret/melyek-rovarok-főbb-testrészei>

90. Igaz vagy hamis?

<https://wordwall.net/hu/resource/5292799/környezetismeret/rovarok>

A
rovaroknak 3
pár lába van.

Igaz

Hamis

91. Anagramma

<https://wordwall.net/hu/resource/2233595/környezetismeret/rovarok>

z á s ó d l a r

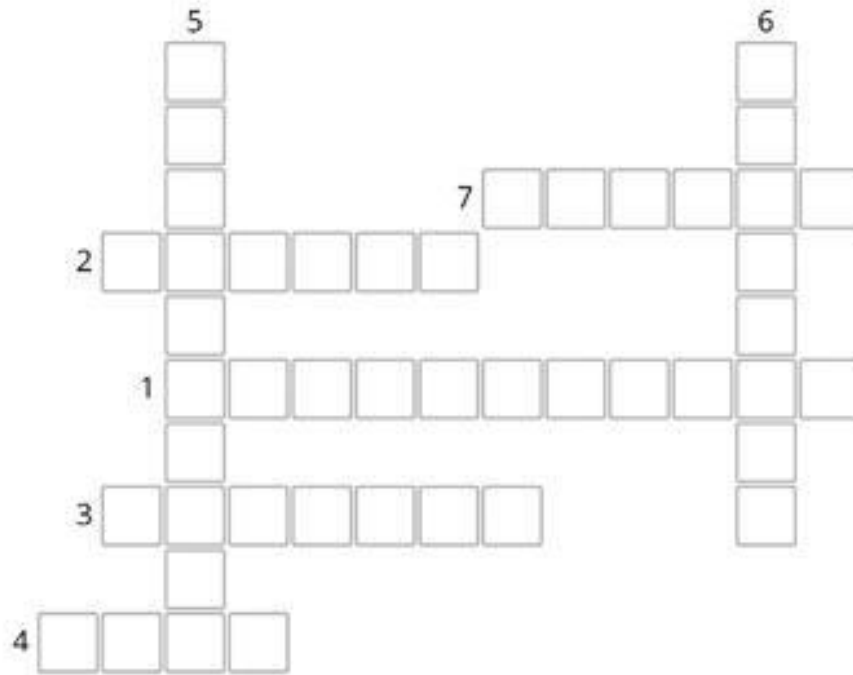
92. Rovarok memória - Egyező párok

<https://wordwall.net/hu/resource/1650557/rovarok-memoria>

93. Keresztrejtvény – rovarok

<https://wordwall.net/hu/resource/8525380/keresztrejtveny-rovarok>

94. Hatlábú kvíz

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=149>

95. Védett állatok

Tizenegy védett állat felismeréséhez, megnevezéséhez különböző segítségeket találtak minden feladatnál.

A) rövid ismertetővel, megadtuk az állat nevének kezdőbetűjét.

1992-ben az év madara volt. Ekkor 3000 párra becsülték a hazai állományt. A síkságok madara. Gyakran látni, amint egy helyben szitálva pockot keres. E jellegzetes függéséről már messziről fel lehet ismerni.

v_____ v_____

Magyarországon őshonos, törvényileg védett háziállatok egyike. Szépségével, szilajságával, őserőt sejtető impozáns megjelenésével az Alföld világszerte ismert jellegzetességeihez tartozik. sz_____ m_____

6 centiméteres hosszúságával egyik legnagyobb és legismertebb cincérünk. Elsősorban öreg fenyvesek lakója. Rejtett életmódja miatt ritkán lehet látni. á_____

B) anagramma formájában, megadtuk az állat nevének kezdőbetűjét

kis kockás ól k_____ s_____

belül fagyos f_____

liba ekével l_____

brávó kúp b_____

felüljáró kénkő f_____ k_____

C) eszperente megfogalmazásban, megadtuk az állat nevének kezdőbetűjét

Meleg helyeket kedvel. Sebeseen elszelel fenyegetett helyzetben e kedves egyed.

f_____ gy_____

Rettenthetetlen fegyveres fekete sereget vezetett neves ember fekete jele. h_____

Teste fekete, hengeres. Nedvesebb helyeken lent terjedelmes rejtekrendszerben

menetel. v_____

96. Állatos totó

Október első vasárnapja 1991 óta az állatok világnapja.

Nyomozzatok az állatok világában, és válaszoljatok a következő kérdésekre!

- 1) Melyik a világ legkisebb madara?
 - 1) ökörszem
 - 2) kis légykapó
 - X) kolibri

- 2) Mi alapján tájékozódnak a költöző madarak?
 - 1) a Nap járása szerint
 - 2) a domborzat alapján
 - X) sokféle információ (csillagok, Nap, domborzat, mágneses tér) alapján

- 3) Melyik madár költ partoldalba vájt fészekbe?
 - 1) gyurgyalag
 - 2) molnárfecske
 - X) kakukk

- 4) Hogyan nevezzük a szarvas fejdíszét?
 - 1) tülkös szarv
 - 2) agancs
 - X) szarvkoszorú

- 5) Hogyan tájékozódnak a denevérek a levegőben?
 - 1) ultrahangokkal
 - 2) szaglás alapján
 - X) szemeik segítségével

- 6) Mi a róka fő tápláléka?
 - 1) a házi baromfiállomány
 - 2) főleg dögöt eszik
 - X) apró rágcsálók

- 7) Hogy hívják a vadkan szemfogát?
 - 1) kampó
 - 2) agyar
 - X) grandli

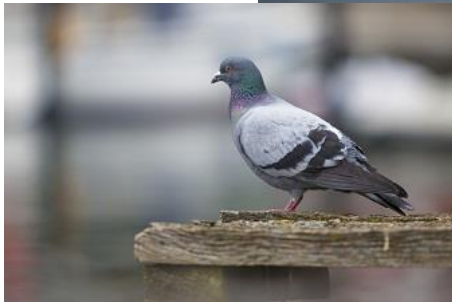
- 8) Melyik állat neve KELE Fekete Istvánnál?
1) holló
2) szürkevarjú
X) gólya
- 9) Mely időszakra esik a szarvasbőgés?
1) augusztus végétől október eleje
2) nyár eleje
X) kora tavasz
- 10) Melyik a legsúlyosabb hazai madarunk?
1) gólya
2) bütykös hattyú
X) túzok
- 11) Mi a szerepe a zúzának a madarak szervezetében?
1) a táplálék felaprítása
2) a vizelet kiválasztása
X) ivarsejtek termelése
- 12) Melyik a legnagyobb hazai bagolyfaj?
1) erdei fülesbagoly
2) uhu
X) gyöngybagoly
- 13) Melyik madár röpképe látható a hazai természetvédők jelvényén?
1) kanalas gém
2) nagykócsag
X) hattyú
- 13+1) Kiről nevezték el a kőszegi természetvédelmi látogatóközpontot?
1) Chernel István
2) Chernel Kálmán
X) Bechtold István

97.Madárvilág

Kiemelt értéket képvisel a dombság madárvilága. A natúrpark területén összesen közel 140 madárfajt sikerült megfigyelni.

Ti mennyire ismeritek a madarakat? A következő képmontázsban madarakat láthattok. Írjátok a vonalra azoknak a nevét, amelyeket felismertek!

.....
.....

98.Madaras szólások, közmondások

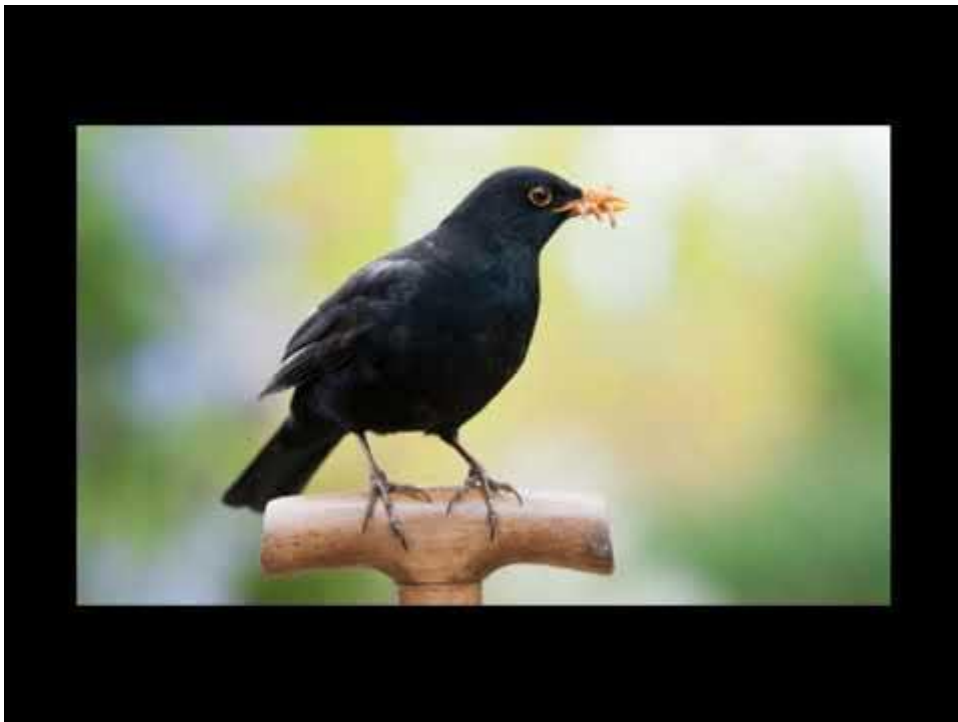
Helyettesítsétek be a pontozott részt a megfelelő madár nevével vagy testrészével - vajon hányat sikerül eltalálni? Beszéljétek meg, hogy mit jelentenek valójában az egyes szólások!

1. Várja, hogy a sülta szájába repüljön.
2. Ritka, mint a fehér
3. Kövér, mint Márton
4. Más ékeskedik.
5. Úgy bánik vele, mint a hímes
6. Egy nem csinál nyarat.
7. tolláról, embert barátjáról.
- 8..... lehet vele fogatni.
9. mondjanek, hogy nagyfejű.
10. Nyeli, mint ... a nokedlit.
11. Ha már, legyen kövér!
12. Jobb egy tíz tyúknyaknál.
13. Sokat akar a, de nem bírja a farka.
14. Vak is talál szemet.
15. Jobb ma egy, mint holnap egy túzok.
16. Azt csiripelték a
17. Sok disznót győz.

99.Madárhangok

Az alábbi felvételen másfél órán keresztül hallgathatjátok több tucat madárka csiripelését - figyeljétek meg, mennyire különböznek egymástól! Persze nem kötelező végignézni a videót, de érdekességképp arra azért jó lesz, hogy meglássátok: az eltérő fajok ugyanúgy különböző "nyelven" kommunikálnak egymással, ahogy a mi nyelvünk sem hasonlít a többi országéra.

<https://www.youtube.com/watch?v=uDP-DIPqBf8&t=28s>

100.Pacsirta

Egészítsétek ki a szöveget a megadott szavakkal!

költ, mélyedésben, tojó, szülő, legelők, fészekhagyók, etetésről, talajon, Zsuzsanna, tojást

A pacsirta a tavasz hírnöke. A néphagyomány szerint, ha napján (február 19.) megszólal a pacsirta, akkor a tavasz hamarosan beköszönt.

A mezei pacsirta a nyílt pusztaságok, szántók, madara. Fészkelése a többi pacsirtához hasonlóan a történik. A hím és a közösen alakítja ki a fészkek helyét a talaj egy természetes....., amit a tojó apró növényi részekkel bélel ki. 4-6 rak, melyeken csak ő kotlik. A fiókák etetéséből mindkét kiveszi a részét. A fiókák....., azaz még azelőtt, hogy röpködni tudnának, elhagyják a fészket, de annak közelében tartózkodnak. Ez idő alatt még a szülők gondoskodnak az..... Évente kétszer, ritkán háromszor is.....

mezei pacsirta

101.Étlap

Készítsetek egy ízletes, vicces étlapot mezei pacsirták számára!

102.Madárkereső

Keressétek meg a betűkavalkádban a 20 elrejtett madárnevet! Egyet segítségül beírtunk és áthúztunk.

1. <u>SÜVÖLTŐ</u>	5. _____	9. _____	13. _____	17. _____
2. _____	6. _____	10. _____	14. _____	18. _____
3. _____	7. _____	11. _____	15. _____	19. _____
4. _____	8. _____	12. _____	16. _____	20. _____

S G W Z J R B B A Y H K Z T D Y Z A Y Z
 Ü L J U Í F L K B V S E R Z X V J I A F
 V Z G E Y S P C H T U C Z Q J X G Ó L L
 Ö R I L B Q C U O K C S O U T I D P H A
 L Y H Ü R O N K N L K H U M D C G A R S
 T T B M E L K D A G O U D E Y E J Z Z L
 Ö N R E C K B B D C M A R Z M P M S C F
 U I É L W E E N K S Z K Q S V Q E Ő C Ü
 H P T Ü D G O P W Z B R F R Y N C O V L
 Z Ő I F J A A H H A K A E Ö L S I Ö Ó E
 Z Y S M V K Y X H J K Z Q K Ö I R A G S
 I N A Z Z X S G O K U S T Ö Z Ö Y U I B
 Y E S S Á U V F H Ó K L H W S D F L R A
 C F U F A R T C G A A S E B É T L X E G
 M S H A Q F C Q P A K U E J R E A W T O
 C A Z A Q X T S R O C G O A E K M A E L
 S T I X T R M W A Z Y N H X G D U L K Y
 S E G E N I C T Á R A B G N E H J C E Q
 A U K W X E V X A K N A B S O B Ú B F G
 M E G G Y V Á G Ó C I L E G N E T S O D

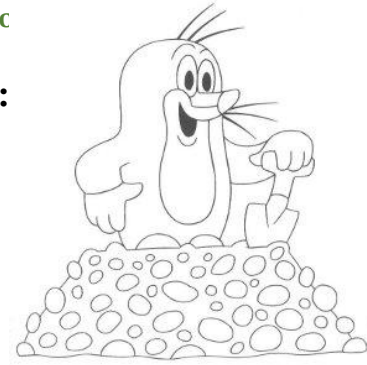

103.Keresztrejtvény

Fejtsétek meg az alábbi keresztrejtvényt, a sorokhoz tartozó meghatározásokat a következő oldalon találjátok!

				1.											
					2.										
3.															
					4.										
				5.											
				6.											
				7.											
				8.											
		9.													
10.															
								11.							
							12.								
13.															
								14.							

A rejtvény meghatározásai:

1. Kedvelt gyümölcsünk
2. A kertész földtúró ellensége
3. Lila virágából illóolajat is készítenek Pannonhalmán
4. Gyümölcsparlat
5. A virágából készült teát torokfájás ellen fogyasztjuk
6. Elsősorban fákat és cserjéket bemutató botanikus kert.
7. Hiánya aszályt, túlzott jelenléte ár- és belvizet okoz
8. A bennünket körülvevő, ránk hatással lévő (természeti és mesterséges) dolgok összessége
9. Az erdei állatok által okozott termés kiesés
10. Szerves anyagok „újrahasznosítása”
11. A veteményes szakértője
12. Kártevők, kórokozók elleni védekezési módszer
13. Lössfalaink színpompás madara
14. A földkéreg külső, termékeny rétege.

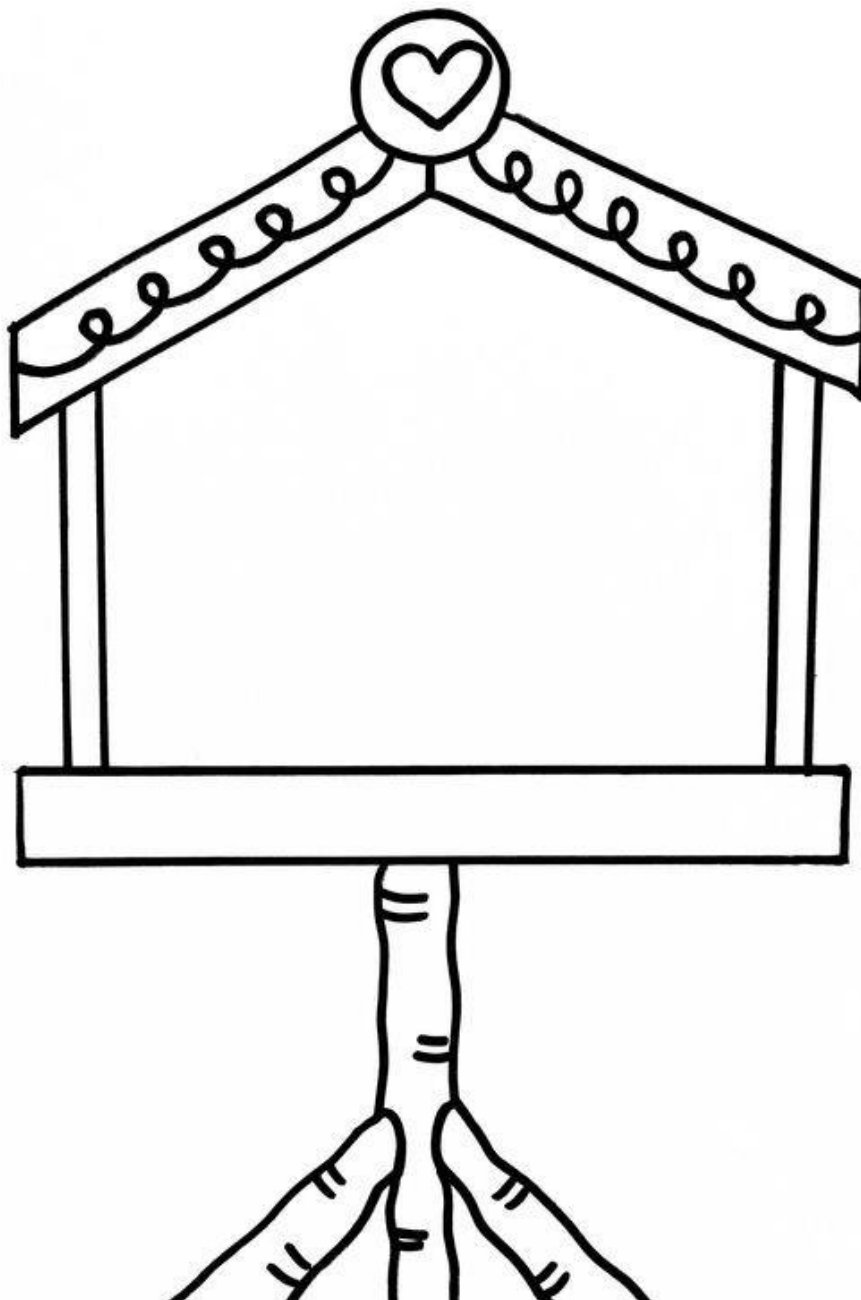
MEGFEJTÉS:

Mit jelent számotokra ez a kifejezés?

104. Téli madáretetés

Egy rendszeresen feltöltött etető egész madárkolóniát segíthet át a nehéz téli hónapokon, ez pedig gyakorlati haszonnal is jár a kerttulajdonosok számára, hiszen a madarak egy része természetes kártevő irtóként a nyári időszakban is a környéken marad. Nagyon fontos, ha egyszer belekezdünk a téli madáretetésbe, tavaszig rendszeresen kell csinálnunk!

Rajzoljatok! Töltsétek meg a madáretetőt eleséggel és lakmározó madarakkal!

105. Online madaras feladatok

Madaras párosító:

<https://wordwall.net/hu/resource/15555178/környezetismeret/madaras-párosító>

106.Madaras szókereső

<https://wordwall.net/hu/resource/13635186/madaras-szókereső>

I	K	P	M	C	M	M	X	L	U	V
A	F	E	K	E	T	E	R	I	G	Ó
V	R	S	K	A	K	U	K	K	L	U
I	C	Q	F	Ü	L	E	M	Ü	L	E
K	X	W	W	Ü	O	P	Z	G	E	K
Ü	X	L	D	C	Ó	I	V	B	Ó	Á
I	H	O	B	Y	L	A	Á	B	Z	I
S	E	P	Ó	R	A	Ü	P	N	P	Ü
M	E	Á	D	Ü	U	L	S	Y	H	H
L	K	V	H	A	V	Ó	H	P	T	G
F	U	Á	Á	V	G	Ó	L	Y	A	D

107.Madaras labirintus:

<https://wordwall.net/hu/resource/1986554/környezetismeret/madaras>

108.Madaras kvíz:

<https://wordwall.net/hu/resource/6468038/madaras-kviz>

Mivel szaporodnak a madarak?

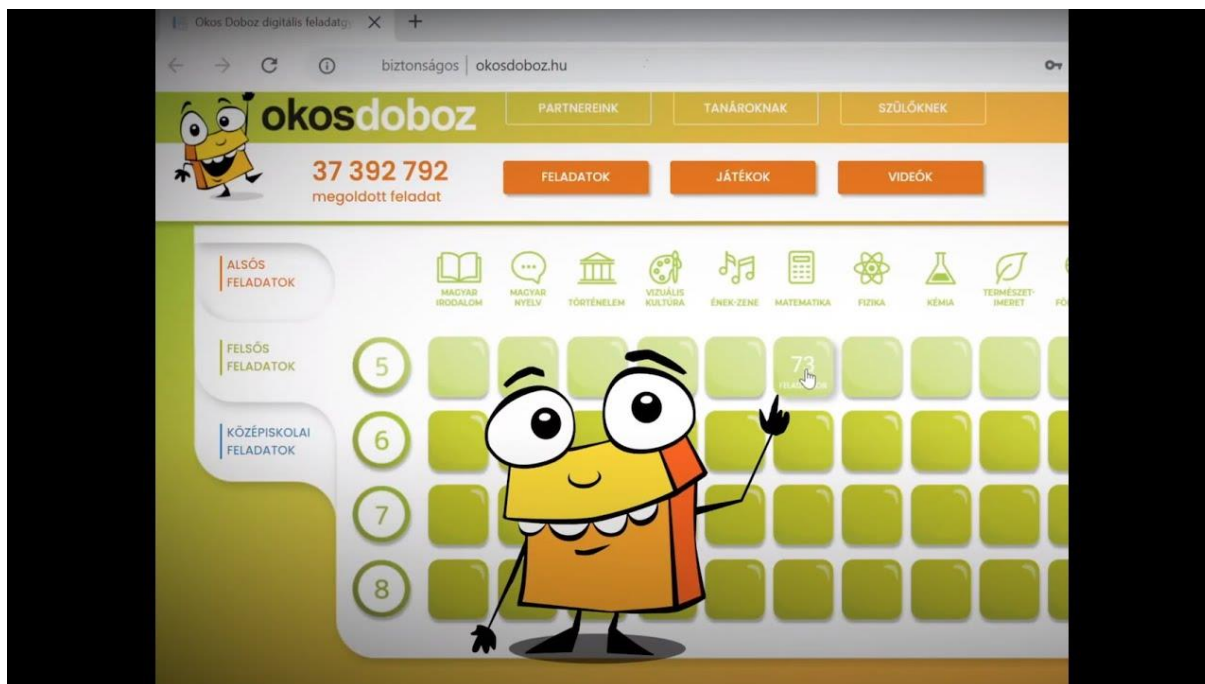
109.Madaras képrejtvények:

<https://wordwall.net/hu/resource/10703305/környezetismeret/madaras-képrejtvények>

110.Madarat tolláról:

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2222>

111. Túrázás, kerékpározás

A térségben több országos jelentőségű tanösvény, túraútvonal, kerékpárút is található. Mozogni jó és egészséges, a bringa környezetbarát, a Sokoró pedig minden évszakban gyönyörű.

Szent Jakab zarándokút:

„Indulj el, hogy megérkezhess!” - ez az egyik fő mondanivalója a natúrparkunkon Tápszentmiklóstól Győrig áthaladó Szent Jakab zarándokútnak, mely az egész Európán átívelő Camino de Santiago zarándokúthoz csatlakozik. Az út vallási céllal indult, de szívesen fogadnak bárkit, aki akár csak egy szakaszát is teljesíti. Az utat egy kagyló jelöli, melyet a képen láthattok.

Tegyétek be a hiányzó szavakat a szövegbe, s járjátok végig képzeletben ezt a szép utat!

Buen Camino!

Szent Jakab..... városában született, mesterségét tekintvevolt. A középkor egyik leghíresebb búcsújáró helye Szent Jakab sírja volt a spanyolországi-ban, mely ma az El Camino zarándokút célhelye.

Magyarországon a Szent Jakab útnak két szakasza került kijelölésre és kitáblázásra: a Camino és a Camino, mindkét út végcélja Lébény, azonban van lehetőség onnan tovább is zarándokolni Rajkán át Wolfsthal felé, és becsatlakozni a hivatalos Camino de Santiago zarándokútba.

Az elsőként kijelölt útvonal, a Camino kiindulási pontja Budapesten a Az útvonal 200 kilométere átível az egész Dunántúlon, csodálatos tájakat mutatva meg a zarándokoknak. A Normafán áthaladva utunk a Budavidék Zöldúton, a leendő Natúrpark területén vezet át, majd estére elérünk-ra, ahol a román kori romtemplomot is megtekinthetjük. A második napon Tarjánig juthatunk, ahonnan tovább indulva a harmadik napon az előember lelőhelyének megtekintése után estére a Natúrpark „fővárosába”, Tatára érünk. A szomszédos natúrparkot ugyan nem érinti utunk, de a távolban láthatjuk a -hegység vonulatait. Az Öreg-tó mellett álló, több mint 100 éves 2014-ben az Év Fája lett. A 4. napon elindulva Nagyigmándra, majd az 5. napon-re jutunk el, mely településen a híres ménest alapították. Az innen származó lovak sokoldalúan és eredményesen hasznosíthatók díjugratásban, lovastusában, fogathajtásban és díjlovaglásban is.

Az út 6. napján elindulva már tudhatjuk, hogy a nap során elérünk a Natúrparkba. Bársonyos település határából már látszik a messzi távolban a Főapátság épületegyüttese. település már natúrparkunk területén található, érdekessége, hogy a két temploma „az út közepén van”, a járműforgalom kétoldalról kerüli ki őket. Tápon a régi időkről árulkodik a épületegyüttese, mely műemlék népi lakóházakból áll, melyek egy tűzvész során megmenekültek, míg a település többi része leégett.

Tápról Pannonhalmáig már igazi sokorói hangulatban sétálhatunk, szőlők, gyümölcsösök között, majd eljutunk egy faragott emlékoszlopig, mely a magyarországi Szent Jakab utat jelképezi, és 2013-ban az akkori főapát, áldotta meg. Innen már hamarosan Pannonhalmára érünk, melynek az eredeti neve volt. 1999-ben II. János Pál pápa helikopterrel érkezett a focipálya melletti területre, ahol letérdelve megcsókolta a magyar földet. Ennek emlékére itt egy pápakeresztet állítottak, hol a zarándokok leteszik a hátizsájjukban idáig hozott, mely problémáikat jelképezi.

Pannonhalma után a megyeszékhely, következik, ahonnan már csak egy nap választ el bennünket attól, hogy az út magyarországi szakaszának végpontjához, a lébényi templomhoz érjünk. Itt a zarándokok átadják zarándokútlevelüket, melyben a pecsétek az út állomásainak megtételét jelentik, és egy elismerő oklevelet kapnak.

Persze az útnak soha nincs vége, dönthetünk úgy, hogy tovább zarándokolunk Mosonmagyaróvár felé, ebben az esetben útunk a megye másik natúrparkja, a Natúrpark felé vezet majd.

112.A méhek szerepe, haszna

A méhek Indiából származnak, mintegy hatezer éve házasították őket. Először Egyiptomban készítettek mézet, amely 3000 év múltán is megőrizte minőségét. A méhek szervezett, szorgalmas munkájának köszönhetően tudunk hasznosítani több méhészeti terméket.

A Ravazdi Méhészeti Gyűjteménynek egy, az 1740-es években épült, muzeális értékekkel is bíró, hazai viszonylatban egyedülállónak számító méhesház ad otthont.

Párosítsátok a méhekkel kapcsolatos kifejezéseket a meghatározásokkal!

táncnyelv:	<input type="text"/>	méhek összessége
kirajzanak:	<input type="text"/>	kirepülnek (az egész raj)
méhempő:	<input type="text"/>	ládyszerű építmény méhek számára
raj:	<input type="text"/>	a méhek mozgással kifejezett beszéde
propolisz:	<input type="text"/>	méhek által termelt ragacsos, puha anyag
kaptár:	<input type="text"/>	a rovarok fejlődése, melynek szakaszai: pete lárva báb kifejlett rovar
fullánk:	<input type="text"/>	dolgozó méhek által termelt táplálék
teljes átalakulás:	<input type="text"/>	méhek potrohán lévő szűrő- és védekezőszerv

113. Méhek, mézek, méhészek

Válaszoljatok a kérdésekre!

1. Miért állítanak elő a méhek mézet?
2. A franciák és az angolok például „királyi zselének” is nevezik azt az anyagot, amelyet a méhek a lárvák első napi, illetve a méhanya általános táplálékként termelnek. Magyarul hogy nevezzük ezt?
3. A méz minősége (aromagazdagsága, enzim- és illóanyagtartalma) idővel.....
4. A mézek világa is változatos. Feltűnik viszont, hogy vannak szilárdabb, krémesebb, nem áttetsző mézek, és hogy vannak folyékony, teljesen átlátszó mézek. Mi okozza ezt a különbséget?
5. 1,62 kg/fő/év mennyiséggel feltűnően magas a görögök mézfogyasztása. Magyarország ehhez képest hogy áll? Hány kg mézet fogyasztunk átlagosan?
6. A kaptárak hatszögletű lépsejtjeibe betárolt friss méz magas víztartalma hamar lecsökken. Mi ennek az oka?
7. A méhek latin neve „Apis mellifera”. Hogy fordítanánk ezt magyarra, mi a magyar jelentése?
8. Mit nevezünk nektárnak?
9. Miért készítenek a méhek hatszögletű sejteket?
10. Milyen összetevőket tartalmaz a méz?

Megoldások:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

114.A méhek napja: április 30.

Tegyétek a szavakat a mondatokba a megfelelő helyre!

méhészek	rovar	Megporzó továbbfejlesztés	pempő	6000	egy család
használlat	méhészet	méh	propolisz	méhméreg	

A háziméh, egyszerűen csak a mézet
 termelő méhfajok egyike. Házasítása mintegy évvel
 ezelőtt kezdődött. A ben főként mézet, de
 ezen kívül virágport esetleg t, méhviaszt, méh t,
 és tenyészállatokat is termelnek a . e
 miatt az egyik legfontosabb tá vált. A méh államalkotó
 , több tízezer egyede él együtt ban.

115.A méhek testrészei – szókereső

Keressétek meg a betűk között a méhek testrészeit!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

116. Online méhes feladatok:

Csoportosító:

<https://wordwall.net/hu/resource/15470229/szovegertés/méhek-napja>

<p>ő is jól beporozza a virágokat</p> <p>legfőbb szerepük a hasznos beporzás</p> <p>célpéke nagyon fáj</p> <p>azonos méretű sejteket építenek</p> <p>kedvteléből csip mag</p> <p>félélmetesen néz ki</p> <p>cukros üdítőt akar</p> <p>repülő panda</p> <p>képesek felismerni az emberi arccokat</p>	 <p>Lódarázs</p> <input type="text"/>	 <p>Dongó</p> <input type="text"/>
	 <p>Mézelő méh</p> <input type="text"/>	 <p>Kecskeadarázs</p> <input type="text"/>

117.Méhek élete:

<https://wordwall.net/hu/resource/16326886/környezetismeret/méhek-élete>

A dolgozók csak a mézet gyűjtik.	A mézet szárnyak rebegésével higitják.	A méhek látása rossz.	A méhkirálynő 10 évig él.
A méhállam élén a királynő áll.	1 kg méz előállításához 10-20 ezerszer repülnék ki.	A dolgozó méhek a nyári időszakban 40 napig élnek.	Dolgozó méhek: kaptárakartók, gyűjtők, felderítők
A méhkirálynő naponta 100 petét rak.	1 kg méz előállításához 30-40 ezerszer repülnék ki.	A mézet szárnyak rebegésével sűrítik.	1 méhcsalád 60 ezer dolgozóból és 1000 heréből áll.
A herék derítik fel a virágos területeket.	A méhek tájékozódó képessége rossz.		

Igaz

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	

Hamis

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	

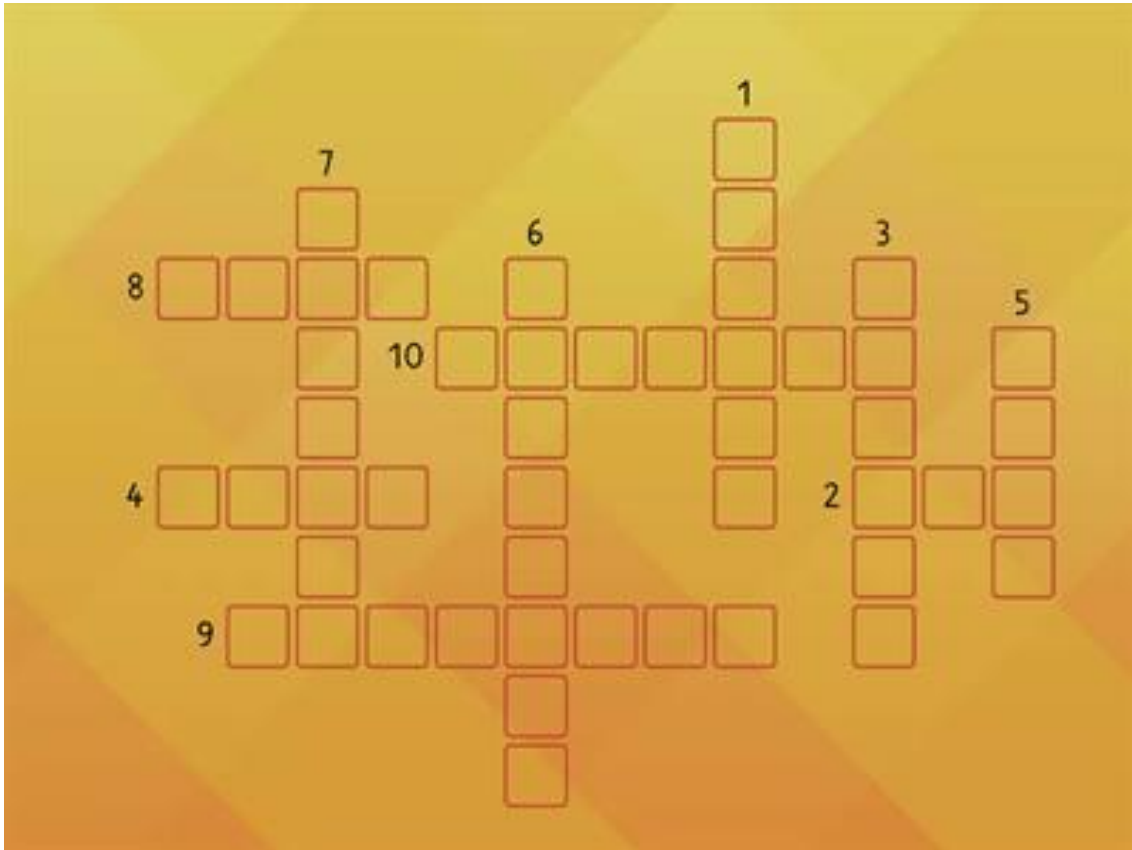
118.Szerencsekerék:

<https://wordwall.net/hu/resource/15471921/szovegertés/méhek-napja>

119.Keresztrejtvény:

<https://wordwall.net/hu/resource/16326688/környezetismeret/méhek>

120. Rovarhotel készítése

A rovarhotel az ízeltlábúak, elsősorban a rovarok számára kihelyezett, főleg természetes anyagok felhasználásával készült élő-, szaporodó- és bújóhely.

A rovar szálloda egész évben nagyon hasznos a kertedben élő rovarok számára, hiszen több funkciót is betölt. Egyes rovarok fészekként használják a szállót, kibélelik homokkal, agyaggal, mohával, és itt rakják le tojásaikat. Míg mások számára a téli hibernálódás időszakában nyújt menedéket.

Alapanyagok:

Nézz körül kertedben, biztosan találsz felhasználható elemeket. Szinte bármilyen természetes anyag megteszi:

- kéregdarabok
- ágak
- fűrt lyukakkal ellátott hasított fa
- nád
- bambusz
- toboz
- dióhéj
- kövek
- lyukacsos téglák
- cserép

Minél több anyagot felhasználasz az építés során, annál többféle vendégre számíthatsz.

Elkészítésének legfontosabb alapszabályai:

Tetővel véd a rovarhotelt a csapadéktól!

Gátold meg az alulról történő átnedvesedést is! Legyen talpzata vagy lába, esetleg akaszd fel!

A szerkezet legyen stabil, nehogy egy nagyobb szélvihar tönkretegyje.

Meleg, védett helyet keress neki, hogy vendégeid igazán jól érezzék magukat.

121.A Pannontáj-Sokoró Natúrpark éghajlata

A térség a Bakony és a Kisalföld között éghajlatilag is átmenetet képez. A Pannonhalmi-domság mérsékelt meleg, mérsékelt nedves, enyhe telű, míg a Bakony jóval hűvösebb, csapadékosabb, a Kisalföld pedig melegebb, szárazabb éghajlattal bír.

Figyeljétek meg egy héten át az időjárást, és töltsétek ki a táblázatot a tapasztalataitok alapján!

Megfigyelés helye:

Dátuma:

Az időjárás megfigyelése

Rajzold le minden nap, hogy milyen az időjárás!

HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP

122.Népi időjósítás

Natúrparkunk területén évezredek óta élnek emberek. A fennmaradt dokumentumokból és régészeti leletekből tudhatjuk, hogy a lakosok gazdálkodással, szőlőtermesztéssel és állattartással foglalkoztak. A falusi, gazdálkodó ember a mai napig figyeli a természet változásait, a csillagok állását, az állatok viselkedését, ezekből következtet a várható időjárásra.

Írjátok be a táblázatba a dátumokhoz kapcsolódó hiedelmeket, népi megfigyeléseket!

Dátum	Népi megfigyelés
január 6.	
január 22.	
január 25.	
február 2.	
február 6.	
február 19.	

február 24.	
március 12.	
március 18. 19, 21.	
május 12-14.	
augusztus 10.	
szeptember 29.	
november 11.	
november 25.	

123.Időjóslás - Népi megfigyelések

A falusi ember életéhez mindig hozzátartozott a természet, az időjárás megfigyelése. Az időjárás változásából, a Hold járásából számos következtetést levontak a régiek.

Felsoroltunk néhányat közülök. Találjátok ki, melyik hónaphoz kapcsolódnak a felsorolt állítások!

A Dömötör napi hideg szél kemény telet jósol.

Ha Medárd napján süt a nap, akkor édes lesz a bor, ha esik, akkor pedig savanyú.

Ha Piroska napján fagy, negyven napig el nem hagy.

Szervác, Pongrác, Bonifác, mind a fagyos szentek, hogy a szőlő el ne fagyjon, füstöljenek kendtek!
.....

A Miklós-napi időjárás megmutatja a karácsonyi időt.

Lőrinc napja ha szép, sok a gyümölcs és ép.

A Szent György napján megszólaló békák korai nyarat jósolnak.

Szent Mihálykor keleti szél igen komoly telet ígér.

124. Jeles napok

Az év során több olyan, környezetünkkel kapcsolatos világnap van, amelyek rendezvényei egy-egy fontos kérdésre irányítják rá a figyelmet.

Írjátok be a táblázatba a hiányzó dátumokat vagy eseményeket!

Sorszám	Dátum	Világnap
1.	február 2.	
2.		Fogyasztóvédelmi világnap
3.	március 22.	
4.	április 22.	
5.		A biológiai sokszínűség nemzetközi napja
6.	június 5.	
7.		Autómentes világnap
8.	október 4.	
9.		A táj nemzetközi napja
10.	november 16.	

125.Mi így ünnepelünk

Melyik jeles napot szoktátok ünnepelni az iskolában? Milyen módon emlékeztek meg róla? Hogyan vettek részt benne? Írjatok erről egy rövid fogalmazást, melyet akár képekkel is illusztrálhattok!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

126.Helyek és legendák – Vörös barátok

Több településen ismerik és még ma is őrzik az idős korosztály tagjai a vörös barátok, azaz templomos lovagok mondáját. A legtöbb helyen hajdani várakra, alagútjaikra, illetve elrejtett kincseikre emlékeznek. A vörös barátok mondája a megye történeti mondái közül a leggyakoribb, sok megyei településen ma is él, nem egyetlen faluhoz vagy helyszínhez kötődik. (Győr, Ménfőcsanak, Sokorópátka, Tényő, Kajárpéc, Felpéc, Szerecseny, Tét, Nyúl, Écs, Győrújbarát, Mezőörs, Bakonyszentlászló, Szőgye, Nagybajcs, Mosonújhely, Halászi, Fehértó, Gyórsövényház, Lébény, Kóny, Börcs, Szakony)

Nézzetek utána!

Kik voltak a Vörös Barátok?

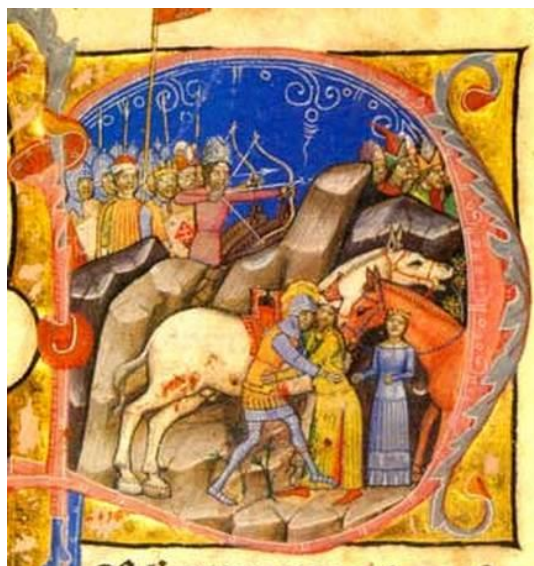
Hol éltek?

Milyen monda kötődik hozzájuk a Sokoró térségében?

127. Legendák, mondák, híres emberek

Ismertek lakóhelyeteken, vagy a natúrpark területén mondát, legendát, híres embert, nevezetes helyszínt, melyet bemutatnátok más térségből érkező vendégek számára?

Írjatok egy fogalmazást róla!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

128. Tájszerkezet, tájjelleg

A natúrpark területe változatos táji szempontból is: az alföldi szántók, legelők mellett a dombvidék lankái, szőlői, erdői, vízfolyásai, valamint a Bakonyalja erdői a Cuhaszurdokkal mind-mind ehhez a térséghez tartoznak. A távolságok megengedik, hogy akár gyalog, akár kerékpárral vagy lovon bejárjuk a környék egymástól különböző részeit.

A települések viszonylag közel találhatóak egymáshoz, és számos esetben tartozik hozzájuk szőlőhegy, pincesor, vagy más külterületi településrész, mely a táj felfedezését érdekesebbé teszi.

Dombjaink, völgyeink mesélnek a régmúlt időkről. A falurészek, dűlők elnevezése árulkodik egykori tulajdonosairól, fekvéséről, terméshozamáról. A falusi emberek számára ezek az elnevezések különösen sok információt hordoznak, de ma is használjuk ezeket.

Biztosan a ti környéketeken is vannak ilyen településrészek. Gyűjtsetek néhányat! Próbáljátok azt is meghatározni, hogy miről kaphatta a nevét!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

129. Településszerkezet

A térségünkben élő emberek lakóhelyét nagyban meghatározta az általuk folytatott gazdálkodás. Amíg a szőlőtermesztés volt a fő tevékenységük, elsősorban a dombvonulatokon éltek. Az iparosodás kezdetekor, amikor az emberek gyárakba mentek dolgozni, leköltöztek a közlekedési útvonalak mellé, ami főként a sík területeken, a völgyekben volt.

A te településeden milyen a településszerkezet? Hol éltek, dombon vagy völgyben?

Rajzold le településed utcáit felülnézetből! Bejelölheted a rajzon a fontosabb épületeket, tájértékeket, településrészeket is.

130.Szőlőtermesztés, borászat

Az évezredes múltra visszatekintő borászati hagyományainknak állítanak emléket pincesoraink, melyek a Pannontáj-Sokoró Natúrpark szinte minden településén megtalálhatóak.

Győrújbaráti pincesor

Keressetek fel egy ilyen pincesort! ÉrdeklődjeteK, hogy milyen szőlőfajtákból készítenek bort!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

131.Szőlő és bor

Jelöljétek a helyes választ!

1. Milyen környezeti adottságok kedvezőek a szőlőtermesztés számára?

- a) Napfény, tápanyagban gazdag talaj
- b) Szikes talaj, szárazság
- c) Sok csapadék, hűvös idő

2. Melyek a bogyótermés jellemzői?

- a) Nagyon vastag héj
- b) Vékony héj
- c) Száraz gyümölcshús

3. Milyen a must íze?

- a) Sós
- b) Keserű
- c) Édes-savanykás

4. Mi a must változásának oka?

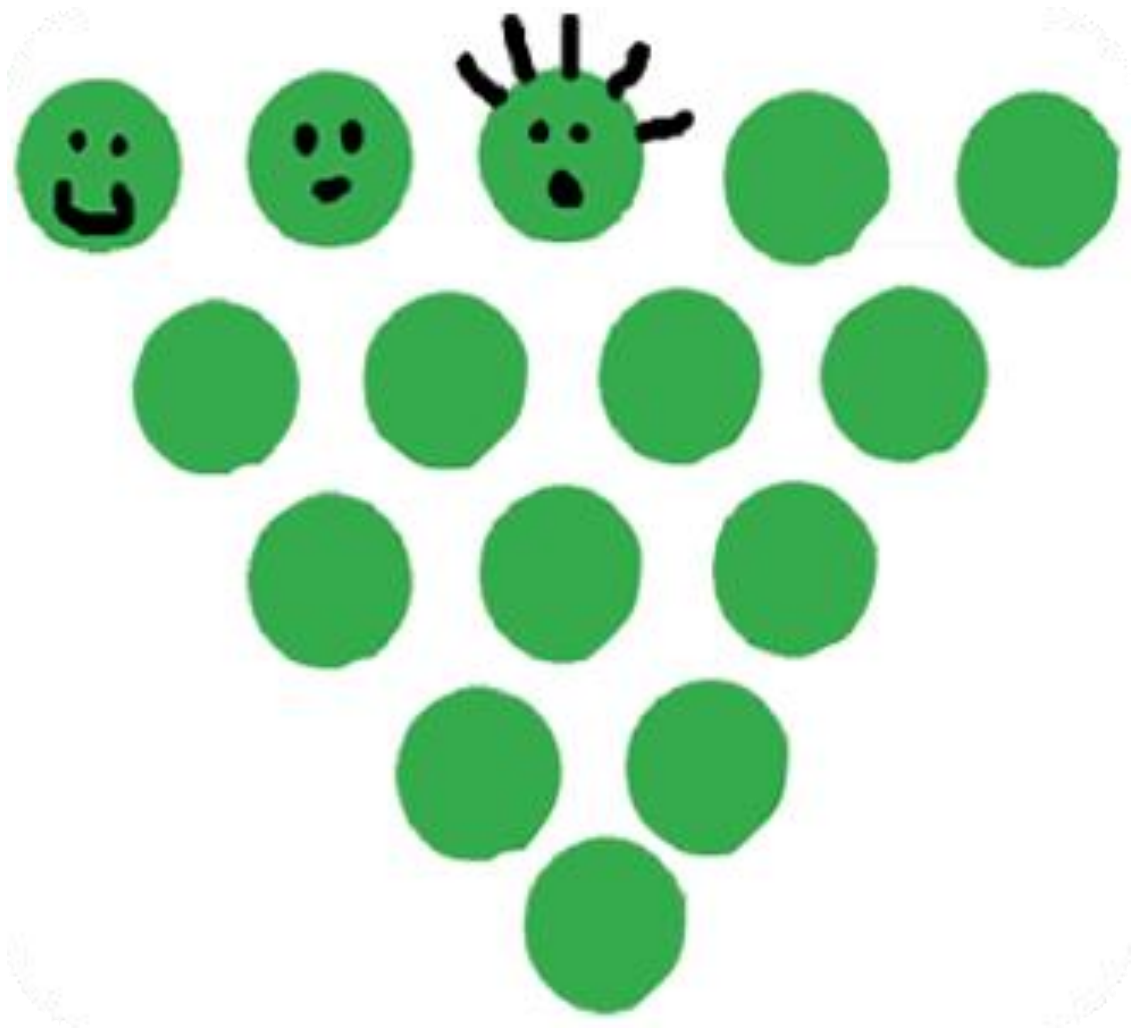
- a) Borélesztő gombák a mustban lévő cukrot szén-dioxid képződése közben alkohollá alakítják
- b) A cukor szén-dioxidot képez
- c) A musthoz élesztőt adagolunk

5. Hogyan védekeznek a borospincékben a szén-dioxid-mérgezés ellen?

- a) Gyertyával
- b) Elemlámpával
- c) Napelemes bányalámpával

132. Huncut szőlőszemek

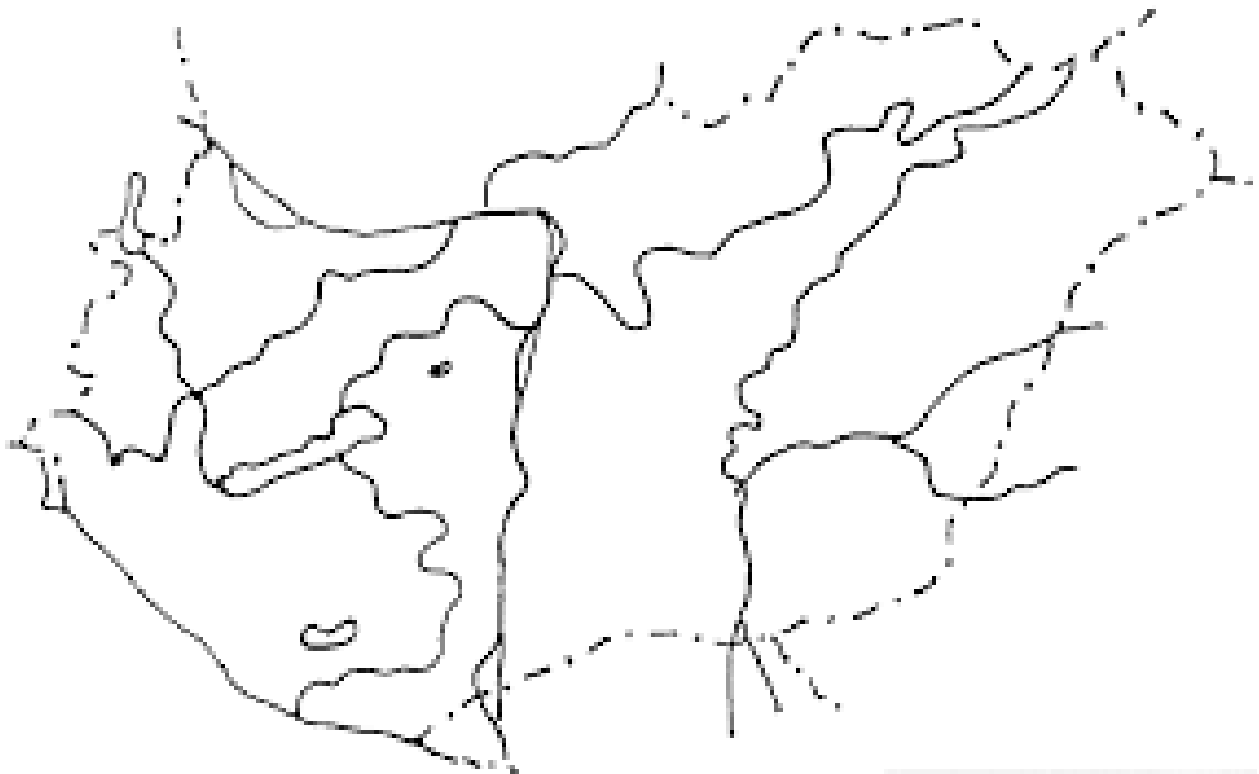
Rajzoljatok a szőlőszemeknek arcokat!

133. Híres borvidékek

Nézzetek utána az interneten, hogy Magyarország mely tájai híresek a borukról!

Keressétek meg ezeket térképen is!

134. Hogyan lesz a szőlőből bor?

Meséeljétek el a képek alapján!

szüret

darálás

préselés

hordóba töltés

érlelés

szűrés

palackozás

pohárba töltés

135. Dalok a szőlőről, szüretéről

Nagyon sok magyar népdal témája a szőlő és a szüret.

Gyűjtsetek ti is ilyeneket! Énekeljétek is el őket!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

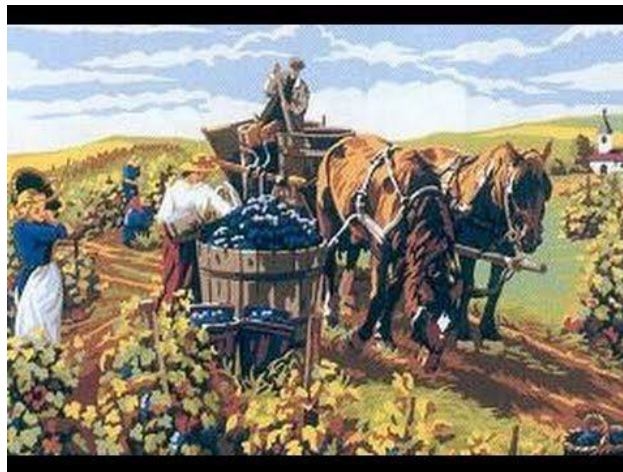
.....

.....

.....

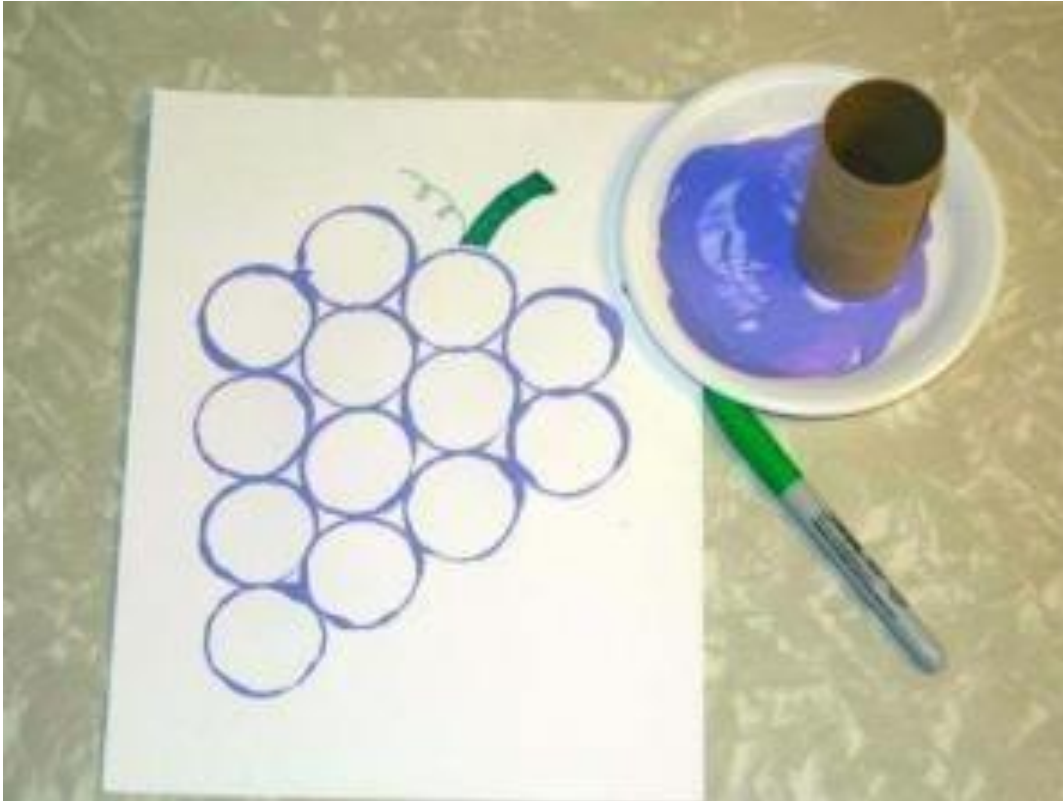
.....

.....

136.Ügyeskedj!

Szép festett szőlőfürtöt készíthettek nagyon egyszerű technikával. Nem kell hozzá más, csak egy papírguriga és festék.

137. Online feladatok a szőlőről és a szüretről

Szőlő és bortermelés tárgyai (párkereső):

<https://wordwall.net/hu/resource/8188160/művészet/szőlő-és-bortermelés-tárgyai>

138.Szőlő és bor anagramma:

<https://wordwall.net/hu/resource/5923860/művészet/szőlő-és-bor-anagramma>

i s t i e p s k n

a ó s n c k

139.A szőlő gyógyhatása:

<https://wordwall.net/hu/resource/11004617/környezetismeret/szőlő-gyógyhatása3-osztály>

Mire jó a szőlőcukor?

A

Illatos lesz a
leheletünk

B

Felpörgeti az agyat
és segít gondolkodni

C

Megnyugtat

140.Lakóhelyünk jövőképe

Készítsetek fogalmazást, melynek témája: „Településem 25 év múlva”! Milyennek képzeled, milyennek szeretnéd látni?

Legyen élményszerű! Illusztrálhatjátok fotókkal, rajzokkal!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

141. Facebook poszt a Sokoróról

Írjatok egy Facebook bejegyzést, mellyel a Pannontáj- Sokoró Natúrpark térségét népszerűsítitek!

Nehezítésként megadunk pár szót, aminek szerepelnie kell a szövegben:

természet, tarisznya, cipőfűző, meseország, szőlő, tábortűz, puli, táj, nejlonzacskó, kökőrcsin

Elküldhetitek a szekely.rita@pannontaj.hu email címre, azután pedig figyeljétek a <https://www.facebook.com/pannontaj/> oldalt! A legjobbak ott fognak megjelenni.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

142. Környezeti nevelés – környezetvédelem

Családoddal mit tesztek a környezet védelmében?

A háztartásban:

.....
.....

A vízhasználat kapcsán:

.....
.....

Az energiahasználat kapcsán:

.....
.....

A keletkezett szemét kapcsán:

.....
.....

A bevásárláskor:

.....
.....

Utazáskor:

.....
.....

Kiránduláskor a természetben:

.....
.....

143. Fejlesztési koncepció, vagyis amit ti szeretnétek

Minden natúrparknak van egy szakmai háttér tanulmánya, amelynek része a hivatalosan fejlesztési koncepciónak nevezett fejezet, amiben azt kell leírnia a natúrparknak, mit szeretne tenni a táj megőrzése érdekében, az itt élők életminőségének javítása érdekében, milyen fejlesztéseket valósítana meg az elkövetkezendő öt évben.

A Pannontáj- Sokoró Natúrparknak is van háttér tanulmánya és fejlesztési koncepciója, talán már találkoztatok is vele, a <http://www.pannontaj.hu/naturpark/> oldalon található.

Szívesen vennénk a ti véleményeiteket, javaslataitokat is. Mit szeretnétek, miben vennétek részt szívesen?

A megadott szempontok szerint engedjétek szárnyalni fantáziátokat! Ötleiteket elküldhetitek a szekely.rita@pannontaj.hu email címre. Megígérjük, hogy dolgozni fogunk annak érdekében, hogy az ötleteitek valóra váljanak!

1. pillér: A természeti és a kulturális örökség megőrzése

Milyen környezeti problémákat tapasztaltok településeken, vagy annak környezetében, amelyekre megoldást szeretnétek találni? Mi lenne a megoldás?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mi az a tevékenység, amit ti is tesztek természeti és a kulturális örökség megőrzése érdekében, és mit vállalnátok be az elkövetkezendő 5 évben?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mit gondoltok, kit lehetne még bevonni ebbe a munkába? (a település területéről, szakembereket, stb.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. pillér: Környezeti nevelés, szemléletformálás, közösségépítés

Milyen kezdeményezésekben (vetélkedők, túrák, egyéb rendezvények vagy közösségi alkalmak) vennétek részt szívesen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mi a véleményetek, a ti településeken van olyan személy, civil szervezet, csoport, aki tesz a közösség érdekében? Tagjai vagytok ti is ilyen közösségnek?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. pillér: Vidékfejlesztés

Ez a tevékenység értelmezhető a legtágabban. Ide tartozik a népi építészet, a hagyományos falusi gazdálkodás, és még nagyon sok minden, többek között a helyi termékek is.

Van a településeken olyan termék, amit helyben állítanak elő? (méz, lekvár, fafaragás, egyéb élelmiszeripari vagy kézműves termék). Kik a helyi termelők a ti településeken, és mit árusítanak?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mit gondoltok, hogyan lehetne ezeket a helyi termékeket jobban népszerűsíteni, hogy még többen tudjanak róluk?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. pillér: Turizmus, rekreáció

Van a településeken vendégház, szálláshely? Ha igen, milyen szolgáltatásokat nyújt az odaérkezőknek?

.....
.....
.....
.....

Egy turista, egy kiránduló személy, csoport vagy család mit tud megnézni a településeket? Mit javasolnátok, mit nézzen meg egy odaérkező?

.....
.....
.....
.....
.....

Mi az a tevékenység, amivel ti tudnátok segíteni a natúrpark munkáját? Mi az a tudás, amivel ti hozzá tudtok járulni ahhoz, hogy jobban ismerjék a térséget, vagy akár jobban vigyázzanak rá?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

144.Környezettudatos játékok

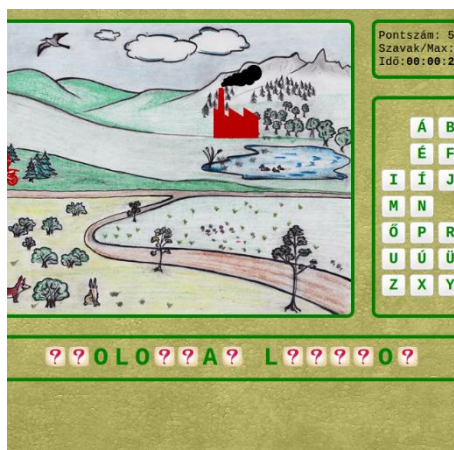
A következő játékok a Zöld Székelyföld Egyesület honlapján találhatóak:

<http://zoldszekely.ro/hu/sp/18/index>

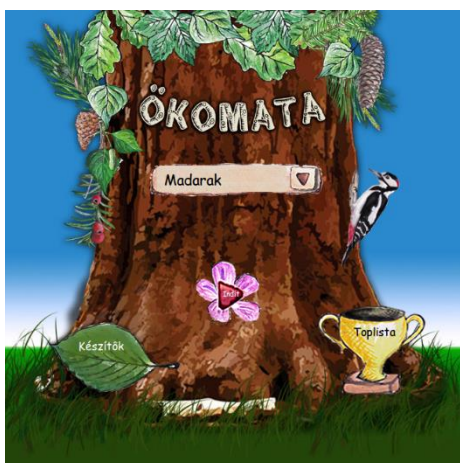
Ökodoku

Ökosztófa

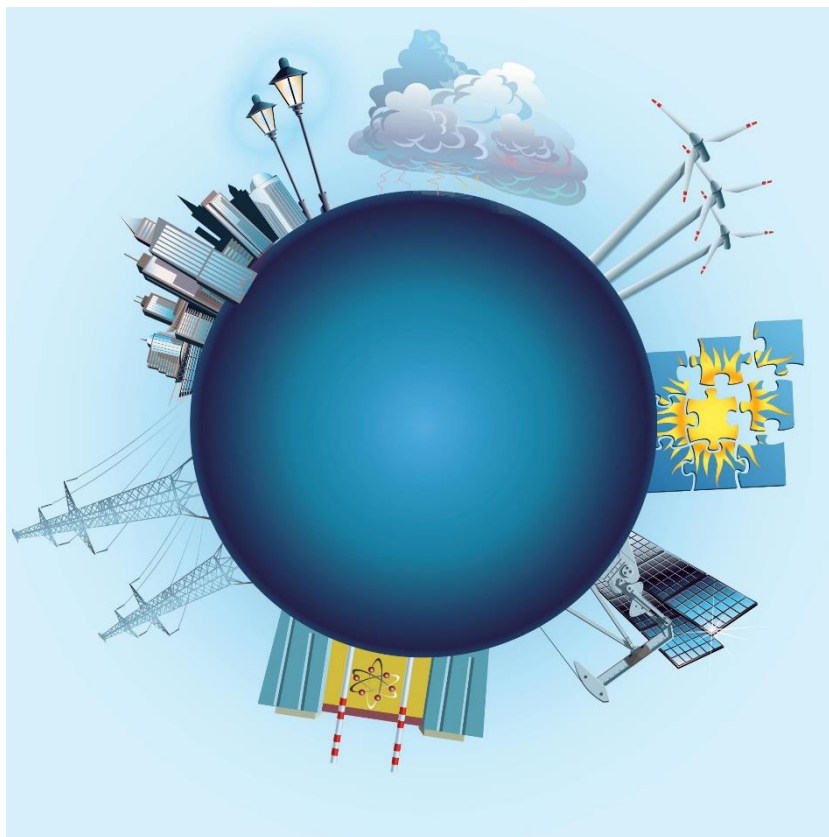
Ökomata

145. Energiavilág

Az EnergiaVilág tevékenységeinek segítségével részt vehetsz bolygónk jövőjének formálásában. A globális kihívásokkal ismerkedve mérlegelheted személyes felelősségedet és szembenézhetsz mindennapi szokásaid globális hatásaival.

A játékot itt érhetitek el: <https://energiakaland.hu/energiavilag>

146. Környezettudatos matek feladatok

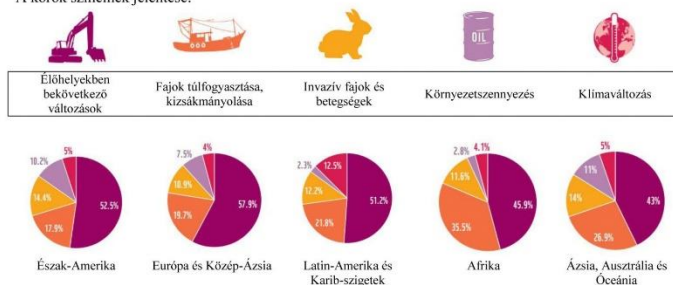
Letölthető matematika feladatokat találtak az oldalon évfolyamok szerint:

<https://zoldmatek.hu/ingyenes-feladatok/>

6. osztály

A WWF Élő Bolygó Jelentésében találhatóak az alábbi kördiagramok, amelyek azt ábrázolják, hogy az egyes földrészekben milyen arányban jelennek meg a biodiverzitást fenyegető veszélyeztető tényezők. A körök színeinek jelentése:

Számítsd ki a kördiagramok adatai alapján a következő értékeket:

a) Észak-Amerikában a két legnagyobb hatású veszélyeztető tényező együtt ekkora arányban veszélyezteti a populációkat:

b) Afrikában a fajok túlfogyasztása és az invazív fajok elterjedése együtt ekkora hatást gyakorol:

c) Európa és Közép-Ázsia területén a három legkisebb hatású veszélyeztető tényező összesen ilyen arányt képvisel:

d) Latin-Amerikában a klímaváltozás hatása ennyivel nagyobb, mint Afrikában:

e) Ázsia, Ausztrália és Óceánia területén a környezetszennyezés hatása ennyivel nagyobb, mint Európa és Közép-Ázsia területén:

www.zoldmatek.hu

147. Szelektív hulladékgyűjtés

<https://www.okosdoboz.hu/jatek?id=869&AbilityArea=-1&NatTemakor=-1>

148. Erdei aprók:

Találd ki, hogy kinek szól és ki adta fel az apróhirdetést!

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2158>

149. Erdei étterem:

Nézd meg az étkeket, dönts el, melyik állat fogyaszthatja és mikor?

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=1959>

150. Erdők:

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2360>

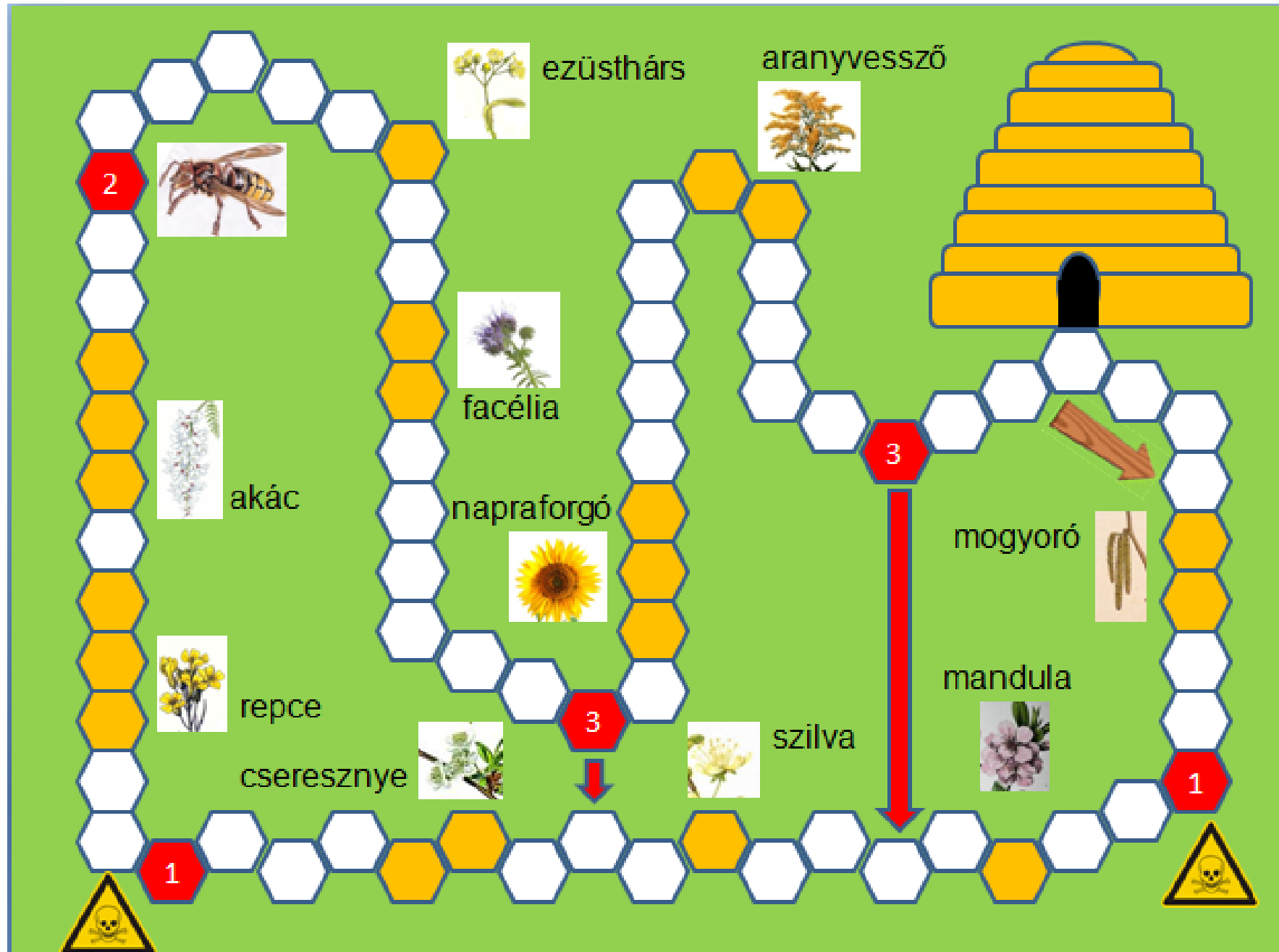

151. Társas játékok

A képeket nyomtassátok ki nagyobb méretben, fogjatok egy dobókockát, nevezetek ki bábusnak néhány különböző színű műanyag kupakot, s már indulhat is a játék!

Ha ügyesek vagytok, ti is készíthettek magatoknak társas játékot bármilyen témában.

Játékszabály:

A játékot 2-4 játékos játszhatja.

A játék a kaptárból indul (az kezd, aki először dob hatost). A játék célja: minél több nektárral visszatérni a méhcsaládhoz.

A játék során a nyíl irányában kell haladni.

Sárga mezők: akinek a bábuja itt áll, az nektárt gyűjthet, minden mezőn 1 egységnyit.

Piros számozott mezők: veszélyt jelentenek. Aki ide lép, az alábbiakkal számolhat:

1.Növényvédő szer mérgezést kaptál. Egyszer kimaradsz a dobásból, és elvesztetted az eddig gyűjtött nektárod.

2.Megtámadott a lódarázs. Ép bőrrel megúszad, de elvesztetted az eddig gyűjtött nektárod felét (páratlan számú esetén a nagyobbik felét).

3.Eltévedtél. Menj a nyíllal jelölt mezőre! A bolyongás során elfogyasztottad a nálad lévő nektárt. (Ha nem volt nektárod, akkor enned kell, így egy dobásból kimaradsz)

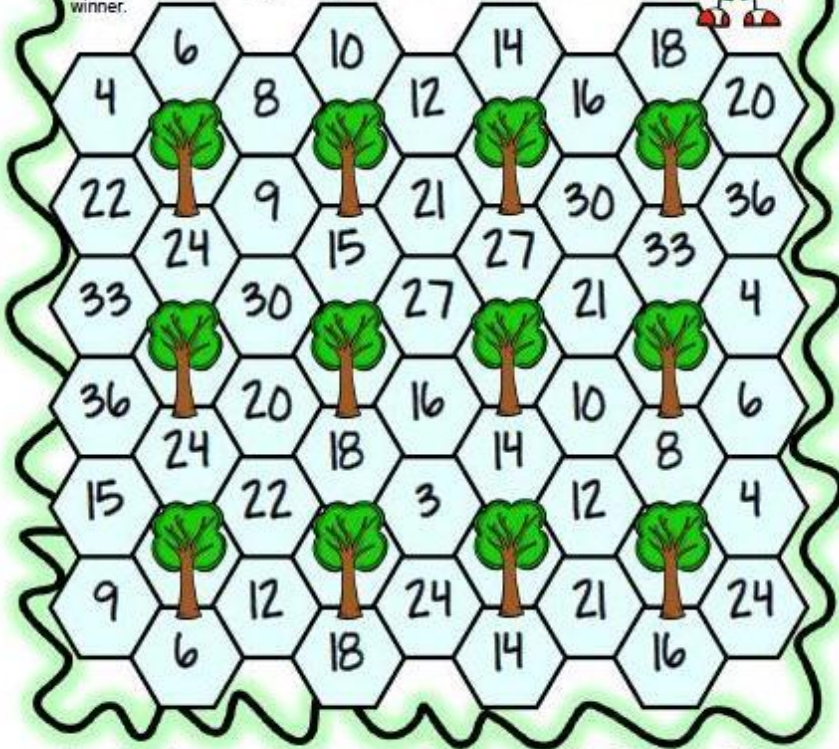
Jó szórakozást!

Earth Day – save a Tree

Doubles and Triples

a game for 2-4 players Need: counters, 2 Dice

Players take turns to roll the 2 dice and then add these numbers together. They can choose to either double the sum (multiply it by 2) or triple the number (multiply it by 3). They then place a counter over the answer. For example, if a player throws 2 and 5, the player could cover either 14 or 21. Play continues until one of the trees is surrounded with a counter on each of the spaces around it. The player who places the last marker to 'save' this tree is the winner.

Games 4 Learning www.teacherspayteachers.com/Store/games-4-learning ©Teresa Evans 2012 4

Ültess fát!

Játék menete:

A játékot 2-4 fő játszhatja. Miután dobtunk két dobókockával, összeadjuk vagy kivonjuk a két számot (ezt a játékos döntheti el), majd az eredményt megkeressük és beszínezzük. (A játékosok különböző szint használnak.) Aki egy "kerítésnél" az utolsó elemet színezi be, azé a benne lévő növény, vagyis ő színezi be a növényke mezőjét a saját színével.

Források

Pannontáj-Sokoró Natúrpark kiadványai, vetélkedők feladatai

<https://farkaskolykok.com>

Saját fotók

<https://hu.pinterest.com>

<http://www.termesztar.hu>

<http://www.pannontaj.hu>

www.natura2000.hu

<https://hu.wikipedia.org>

<https://www.sutori.com>

<https://segedanyag.com/2017/09/14/gyogynovenyek>

<https://www.edenkert.hu/konyhakert/gyogynovenyek/illatos-levendula/110/>

<https://hobbikert.hu/magazin/keszitsunk-hazilag-levendulaszappant.html>

<https://wordwall.net/hu>

<http://www.okosdoboz.hu>

<http://zoldszekely.ro/hu>

<https://zoldszokasok.hu>

<https://www.gymsmo.hu>